

Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja

---

Čikan Penđak, Valentina

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:641731>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-30**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

Valentina Čikan Penđak

**MIŠLJENJE STUDENATA O VOLONTERSKOM RADU
TIJEKOM FAKULTETSKOG OBRAZOVANJA**

Diplomski rad

Čakovec, lipanj 2023.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

Valentina Čikan Penđak

**MIŠLJENJE STUDENATA O VOLONTERSKOM RADU
TIJEKOM FAKULTETSKOG OBRAZOVANJA**

Diplomski rad

Mentor rada: doc. dr. sc. Goran Lapat

Čakovec, lipanj 2023.

Zahvala

Zahvaljujem mentoru doc. dr. sc. Goranu Lapatu na strpljenju, stručnoj pomoći, savjetima te usmjeravanju tijekom pisanja diplomskog rada.

Hvala mojoj obitelji koja mi je omogućila studiranje te svojim razumijevanjem i podrškom bila uz mene kad je bilo potrebno.

Hvala mojim kolegama i prijateljima koji su mi bili podrška i oslonac tijekom studiranja te koji su učinili te studentske dane nezaboravnima.

Zahvaljujem samoj sebi što sam izdržala ovih pet godina studiranja uz sve teške životne situacije te dokazala sebi i drugima da mogu ostvariti svoj cilj.

Posveta

Ovaj diplomski rad posvećujem baki Jagici i djedu Valentu koji su me napustili s ovog svijeta tijekom mog studiranja, a koji su se veselili i ponosili time što ću jednog dana postati učiteljica.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	4
SAŽETAK	6
SUMMARY	7
POPIS TABLICA	8
POPIS GRAFIKONA.....	8
1. UVOD.....	9
2. VOLONTIRANJE.....	11
2.1. Definicije volontiranja	11
2.2. Oblici volontiranja	12
2.3. Područja volontiranja	13
2.4. Zakon o volonterstvu.....	14
3. VOLONTIRANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	16
3.1. Volontiranje u školama.....	19
3.2. Volonterski klubovi	20
3.3. Volontiranje u sklopu projekta	24
4. MEĐUNARODNO VOLONTIRANJE	28
5. MOTIVI ZA VOLONTIRANJE.....	32
6. POSLJEDICE VOLONTIRANJA.....	34
6.1. Dobrobiti volontiranja.....	34
6.1.1. Osobni razvoj	34
6.1.2. Rješavanje konkretnih problema	35
6.1.3. Društveni razvoj	36
7. METODOLOGIJA	37
7.1. Cilj.....	37
7.2. Problemi	37
7.3. Uzorak.....	37
7.4. Instrument	38
7.5. Postupak istraživanja.....	39
7.6. Obrada podataka	39
8. REZULTATI I RASPRAVA.....	40
8.1. Prikaz deskriptivnih podataka	40
8.2. Prikaz deskriptivnih podataka (Likertova skala).....	41
8.3. Prikaz iskustva studenata s volonterskim radom.....	44
8.4. Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol	45
8.5. Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija	45

8.6. Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na vrstu fakulteta.....	46
8.7. Analiza anketnog upitnika.....	49
9. ZAKLJUČAK.....	55
10. LITERATURA.....	57
PRILOZI.....	61
Prilog 1. Anketni upitnik	61
ŽIVOTOPIS	64
Izjava o samostalnoj izradi rada	65

SAŽETAK

Volonterski rad aktivnost je kojom se može baviti svaka osoba, a temelji se na motivaciji, dobroj i slobodnoj volji pojedinca te upornosti. Volontiranjem, pojedinac dobiva priliku stjecati nova iskustva, kompetencije, upoznati nove ljude, steći prijatelja za cijeli život, rasti i razvijati se, ali i naučiti nešto novo ili usavršavati postojeće vještine. Svaka osoba koja volontira jednim dijelom pomaže u izgradnji zajednice te pridonosi dobrobiti društva. Volontiranje je dobrovoljna aktivnost za koju se ne dobiva novčana naknada te se samim time ljudi ne uključuju u rad. Međutim, posljednjih nekoliko godina, zadesile su nas katastrofe, u kojima se nije gledalo na novčanu naknadu već kako i na koji način pomoći unesrećenima.

Glavna tema ovog diplomskog rada zasniva se na mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja. U prvom dijelu rada objašnjen je sam pojam volontiranja, gdje se i na koji način može volontirati u Republici Hrvatskoj, ali i izvan nje, volontiranje u odgojno-obrazovnim ustanovama, motivi vezani uz volontiranje te posljedice volontiranja.

Cilj provedenog istraživanja bio je ispitati mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja, kako doživljavaju iskustvo volontiranja te zainteresiranost studenata za volontiranje ovisno o aktivnostima. Također, na temelju opisa tog iskustva odrediti smjernice za buduća istraživanja tog fenomena kao i njegovu praktičnu primjenu. U istraživanju je sudjelovalo 162 studenta, 132 (81.5%) ispitanika ženske populacije te 30 (18.5%) ispitanika muške populacije s 19 različitih fakulteta. Iz dobivenih rezultata vidljivo je da postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol i na vrstu fakulteta, ali da ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu s obzirom na različitu godinu studija. S obzirom na rezultate, moglo bi se zaključiti da svaka osoba ima drugačiju percepciju volonterskog rada, odnosno mišljenje o volonterskom radu te da vrsta studija itekako utječe na mišljenje o volontiranju.

Ključne riječi: motivi volontiranja, mišljenje studenata, posljedice volontiranja, volontersko iskustvo, volontiranje

SUMMARY

Volunteer work is an activity that anyone can participate in, and it is based on motivation, the good and free will of an individual, and their persistence. By volunteering, an individual not only gets a chance to acquire new experiences, competencies, meet new people, find a friend for life, grow, and develop as a person, but also to learn something new or to perfect their abilities. Every person who volunteers also helps in building a better community and contribute to the welfare of the society. Volunteering is a voluntary activity for which you do not get any financial compensation, thus people do not volunteer as much. Unfortunately, in the past few years, several catastrophes have occurred, and the focus has been more on how to help those in need, and not on personal financial gain.

The main theme of this graduation thesis is based on the thoughts of students about volunteering during college education. The first part of this thesis explains what volunteering is, when and in which way can you volunteer in Croatia or outside of Croatia, volunteering in educational institutes, motivation linked to volunteering and what are the consequences/side effects of volunteering.

The goal of this research was to understand what the students think about volunteering during college education, how they experience volunteering, are they interested in volunteering based on their activities. Intent is to set the guidelines for future research on this phenomenon and its practical use, based on the answers provided. 162 students participated in this research, 132 (81.5%) of the respondents were female and 30 (18.5%) were male from 19 different colleges. Results show that there is a statistically significant difference in student opinion on volunteer work considering the difference in their educational backgrounds. Based on these results, we could conclude that every person has a different perception on volunteer work and that their college education has an impact on that opinion.

Key words: consequences of volunteering, motivations for volunteering, students' opinion, volunteering experience, volunteering

POPIS TABLICA

Tablica 1. Prikaz deskriptivnih podataka (N=162).....	40
Tablica 2. Prikaz deskriptivnih podataka (Likertova skala)	41
Tablica 3. Prikaz iskustva studenata s volonterskim radom	44
Tablica 4. Prikaz rezultata mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol	45
Tablica 5. Prikaz rezultata mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija	45
Tablica 6. Prikaz rezultata mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na vrstu fakulteta	46

POPIS GRAFIKONA

Grafički prikaz 1. Informiranost o volonterskom radu.....	49
Grafički prikaz 2. Vrijeme za volontiranje	49
Grafički prikaz 3. Poziv na volontiranje	50
Grafički prikaz 4. Važnost inicijative fakulteta	50
Grafički prikaz 5. Međunarodni trening za mlade	51
Grafički prikaz 6. Uključenost u volonterske aktivnosti	51
Grafički prikaz 7. Važnost volontiranja s područjem studiranja	52
Grafički prikaz 8. Razlozi volontiranja	52

1. UVOD

Posljednjih nekoliko godina u svijetu su se dogodile, ali i dalje se događaju katastrofe koje zahtijevaju međusobnu ljudsku pomoć. Ljudi koji su bili među prvima prisutni katastrofama kao što su potresi, korona virus, poplave, olujno nevrijeme te abnormalne količine snijega su volonteri. Volonteri su uvijek među prvima bili na mjestu prirodne katastrofe ili s druge strane svjetske katastrofe pandemije korona virusa. Godine 2020. kada je proglašena pandemija korona virusa, ljudima je izlazak iz kuća, odlazak u trgovine, ljekarne, državne institucije bio ograničen. Stoga, ljudi dobre volje, koji ne očekuju ništa zauzvrat pomagali su starijim i nemoćnim osobama, ali i svima kojima je bila potrebna pomoć, donoseći im hranu, kućanske potrepštine ili obavljajući sve ono što oni nisu mogli. Razorni potres koji je pogodio pojedine dijelove Hrvatske udružio je ljudsku snagu nakon dugo vremena te su svi zajedno pomagali unesrećenima. Poplave, olujno nevrijeme te velike količine snijega uništile su domove, ljudi su ostali bez svega. No, onda kada je bilo najteže pojavili su se ljudi koji su nesebično pomagali, ne očekujući ništa zauzvrat. Pojedinaac u sebi ima potrebu za pomaganjem, ali ne radi se samo o potrebi, već i o želji da se pomogne unesrećenima. Volonteri su u trenutku takvih prirodnih katastrofa svijetlo i nada unesrećenima, unose im radost i smisao u život, da se bore dalje, da žive dalje. Kao što i William Osler navodi „ovdje nismo kako bismo iz života za sebe izvukli sve što možemo, nego kako bismo pokušali usrećiti druge“. Pomažući drugima, zapravo pomažemo i sebi, stječemo iskustva, vještine, nova prijateljstva, gradimo samopoštovanje.

Volonter je osoba koja volontira, koja provodi svoje slobodno vrijeme pomažući nekome ili nečemu bez ikakve materijalne naknade (Tešija, 2015, str. 12). Volontiranje spada u civilno društvo koje još nazivamo neprofitni sektor. Neprofitni sektor razlikuje se od upravnog i privatnog profitnog sektora tako što je dobrovoljan sektor i usmjeren je na zadovoljenje potreba pojedinca ili određene grupe ljudi. Pomoć ljudima, briga o okolišu, o zdravlju ljudi, ljudskim pravima sve to podrazumijeva neprofitni sektor čiju srž čine volonteri i volonterske udruge. S obzirom na prirodne katastrofe koje su pogodile Hrvatsku, volontiranje je postao pozitivan trend. Sve više se osnivaju udruge koje sudjeluju i pomažu, a glavni razlog tome je stvaranje boljeg društva, ali i rješavanje nastalih problema.

Volontiranje kao takvo, može biti kratkotrajno ili dugotrajno, sve ovisi o pojedincu, gdje on želi volontirati i koliko vremena može volontirati. Volontirati se može u udrugama, dječjim domovima, školi, na ulici, prilikom dobrotvorne akcije ili kao što je već navedeno prilikom nenadanih prirodnih katastrofa. Ljudi zapravo volontiraju iz raznovrsnih razloga, da bi ispunili

vrijeme, bili primjer djeci, usavršili određene vještine te stekli nova iskustva, također bili sretni i zadovoljni, pokazali humanost i slično.

Obzirom na to da i sama već nekoliko godina volontiram, odlučila sam ispitati mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja. Tijekom fakultetskog obrazovanja, volontirala sam u sklopu projekta koje je provodilo Ministarstvo kulture i medija u suradnji s Učiteljskim fakultetom kojeg i sama pohađam. Djeci s područja pogođenim potresom organizirane su raznovrsne radionice u kojima su studenti imali glavnu ulogu učiniti njihov boravak tijekom radionica što kvalitetnijim, ali i ugodnijim kako ne bi razmišljali o strahotama koje su proživjeli. Volontiranje u Crvenom križu tijekom ljeta, otvorilo mi je pogled na potpuno drugačiji svijet gdje su bili odrasli ljudi kojima je trebala naša pomoć. S obzirom na to da sam pomagala i bila podrška ljudima različite životne dobi, stekla sam nova znanja, iskustva, vještine, ali i drugačiji pogled na svijet.

Kako bih ispitala mišljenja ostalih studenata, provela sam istraživanje o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja. Diplomski rad sastoji se od dva dijela, u prvom dijelu diplomskog rada objašnjen je sami pojam volontiranja, gdje se i na koji način provodi volontiranje u Republici Hrvatskoj, motivi vezani uz volontiranje te posljedice volontiranja. Drugi dio diplomskog rada prikazuje rezultate istraživanja o mišljenju studenata o volontiranju tijekom fakultetskog obrazovanja.

2. VOLONTIRANJE

2.1. Definicije volontiranja

Volontiranje postoji od kada je svijeta i čovjeka, u ljudskoj je prirodi potreba za pomaganjem, no zapravo sve ovisi o pojedincu te koliko će i hoće li djelovati u skladu s tom potrebom. Prema Bratoljubu Klaiću pojam volonter dolazi od francuske riječi *volontaire* što znači dobrovoljac, odnosno osoba koja besplatno obavlja nekakvu službu (Juričić, 2017, str. 10). Autorica Begović navodi kako pojam volontiranja potječe od latinskih riječi *vōlo, velle* te *vōlūi* što znači htjeti odnosno željeti te francuske riječi *voluntas, atis.f.* koja ima više značenja kao što su volja, želja, namjera, slobodna volja (Begović, 2006, str. 4). Prema tim riječima, volonter je osoba koja želi te svojom voljom i namjerom pomaže drugima te pri tome stječe nova iskustva, znanja, ali prije svega i prijateljstva. Volonter je osoba koja svoje vrijeme posvećuje brizi za druge, bez očekivanja da će biti materijalno ili na bilo koji drugi način nagrađena (Juričić, 2017, str. 17).

Prema Europskoj povelji o volonterizmu donesenoj 1998. godine volonterijski rad definira se kao djelatnost u interesu ljudi te koja nije motivirana financijskim interesom. Volonterijski rad djelatnost je koja se odvija na lokalnoj i nacionalnoj razini te se gleda kao dragovoljna i miroljubiva aktivnost. Volonterstvo je djelatnost koja je utemeljena na osobnoj motivaciji i slobodi izbora te djelatnost koja potiče aktivnu građansku ulogu na dobrobit zajednice. Samo po sebi, volonterstvo potiče razvoj ljudskih potencijala te poboljšava kvalitetu življenja na načelima solidarnosti (Škopelja, Ivelja, Milinović, 2004, str. 8).

Postoji više definicija kojima se nastoji objasniti pojam volontiranja, no svaka osoba volontiranje doživljava na sebi svojstven i poseban način. Prema Susan J. Ellis i suradnicima, volontiranje je najčešće korišten pojam za dobrovoljno pružanje vremena i talenata nečemu za što se ne potražuje novčana naknada. Bez obzira na to kako se osoba priključila volontiranju, iz perspektive agencije ili individue kojoj je pomoć pružena, ta osoba je volonter iz razloga što ne prima plaću (Ellis, Weisbord, Noyes, 2003, str. 4). Tanja Tešija u knjižici *Volonterijski savjeti* definira volontiranje kao dobrovoljnu aktivnost u kojoj se ulaže vrijeme, trud, znanje i vještine, a da pritom volonter ne dobiva materijalnu naknadu (Tešija, 2015, str. 9). Volontiranje je častan, plemenit i nadasve koristan rad, za osobe kojima se pomaže, za radnu zajednicu i društvo u cjelini. Svaki je rad častan, prihvatljiv za volontera (Juričić, 2017, str. 13). Volontiranje je djelovanje ljudi koji na osnovi svoje slobodne odluke daruju svoje vrijeme kako bi u živote

drugih unijeli nove sadržaje i vrednote, pri čemu ne očekuju materijalnu korist odnosno nisu plaćeni (Pološki Vokić i sur, 2013, str. 225).

Volontiranje je neprofitna i neplaćena aktivnost kojom pojedinci/ke doprinose dobrobiti zajednice ili cijelog društva, a koja se javlja u raznim oblicima te uključuje lokalne i općenarodne volonterske pothvate. Volonterski rad je svaka aktivnost koja uključuje ulaganje vremena, besplatno, rad čiji je cilj dobrobit nekoga, bilo pojedinca ili grupe, koji nije blizak rođak ili kao doprinos životnoj sredini (Begović, 2006, str. 4).

Volonterski rad je neplaćeni, slobodno izabrani rad koji se obavlja u okviru organiziranih okolnosti, u korist drugih i/ili društva, a osobe koje izvršavaju te zadatke ne ovise o njima za vlastito uzdržavanje (Škopelja, Ivelja, Milinković, 2004, str. 7).

Volontiranje ili dobrovoljni rad proizašao je iz potrebe ljudi da budu zajedno, da se družu ili si pomažu, uza sve to ljudi stvaraju, ali i stječu osjećaj odgovornosti prema drugima, no i sami uče kako biti odgovorni. Volontiranje ima velik utjecaj na kulturu i život ljudi, usmjerava nas da na život gledamo drugačije. Ljudi pomažu jedni drugima iz ljubavi, empatije ili drugih razloga, ali pri tome „grade“ vjeru u sebe kako oni stvarno mogu ponuditi nekome rješenje na problem. Na kraju, ipak, volonterski rad se ne plaća, ne zato što ne vrijedi, nego zato što je neprocjenjiv (Tešija, 2015, str. 42).

2.2. Oblici volontiranja

Pojedinac sam odlučuje gdje želi volontirati i koliko vremenski može volontirati. Vrijeme provedeno volontirajući treba biti pametno i ugodno potrošeno, stoga pojedinac sam odlučuje želi li dan provesti sa starijim osobama, osobama kojima je potrebna posebna pomoć, u školi, vrtiću ili u brizi o životinjama, okolišu i slično. Volonteri se razlikuju po obliku rada, rad može biti direktno usmjeren na rad s ljudima ili na posredne aktivnosti određene grupe s ciljem zadovoljenja njihovih potreba ili pak, na ostvarenje općeg dobra. Također, volonter do volontera razlikuje se po tome volontira li u slobodno vrijeme mimo radnih ili obiteljskih obaveza, jedan ili dva dana u tjednu, jednom mjesečno, pa sve do nekoliko sati u mjesecu ili gotovo svaki dan. S obzirom na navedeno, volontiranje može biti kratkoročno i dugoročno. Dugoročni volonteri organizirani su i aktivni u nekom projektu duži vremenski period, no isto tako mogu biti angažirani samo na tjednoj ili mjesečnoj bazi u nekoj instituciji. Kratkoročni volonteri angažiraju se za vrijeme trajanja nekog događanja ili na 1-2 tjedna.

Postoji nekoliko oblika volonterskog rada, no prema vrsti organizacije, volontiranje može biti formalno i neformalno. Formalno volontiranje organizirano je unutar nekog civilnog društva ili neke organizacije koje sadrži glavne sastavnice kao što su ciljevi, vrijeme trajanja, vrste aktivnosti te očekivani rezultati (Begović, 2006, str. 16). Neformalno volontiranje podrazumijeva svaku dobrovoljnu pomoć drugoj osobi povremeno ili spontano izvan neke organizacije ili dobrovoljnog društva (Begović, 2006, str. 23). Formalni oblik volonterskog rada razlikuje njih pet kao što su volontiranje u organizacijama civilnog društva ili društvenim institucijama, povremeno volontiranje na društvenim i kulturnim događajima, kratkoročno volontiranje, dugoročno volontiranje međunarodnog karaktera te korporativno volontiranje (Begović, 2006, str. 30).

Najčešći oblik volontiranja je upravo volontiranje u organizacijama civilnog društva ili društvenim institucijama. Takav oblik volontiranja odnosi se na rad na različitim projektima i programima organizacija civilnog društva, rad u socijalnim i zdravstvenim ustanovama ili na sudjelovanje u aktivnostima koje organiziraju udruge (Begović, 2006, str. 30). Povremeno volontiranje na društvenim i kulturnim događajima odnosi se na volontiranje mlađe generacije koje je dostupno i manjim i većim gradovima (Begović, 2006, str. 30). Novi oblik volontiranja, međunarodnog karaktera, kratkoročno je volontiranje koje se provodi u kampovima te obuhvaća suradnju stranih i lokalnih volontera (Begović, 2006, str. 30). Dugoročno volontiranje međunarodnog karaktera razmjena je mladih volontera putem različitih programa dok je korporativno volontiranje novi oblik društveno odgovornog poslovanja koji obuhvaća doprinos zaposlenika neke tvrtke (Begović, 2006, str. 30). Prema dogovoru koji je sklopljen sa zemljama članicama Europske unije, volontiranje se može promatrati s više različitih razina. Individualna, odnosno osobna razina uključuje poboljšanje načina i kvalitete života, ali i širenje (poslovnih) mogućnosti za volontere. Druga, organizacijska odnosno uslužna razina omogućuje dostupnije i kvalitetnije usluge s volonterskim aktivnostima dok kod treće, društvene razine, volonterstvo predstavlja razvoj društvenog kapitala (Forčić, 2007, str. 12).

2.3. Područja volontiranja

Volontiranje se temelji na slobodi izbora, gdje, kada i koliko će neka osoba volontirati. Volontirati se može u različitim područjima, no volonterska aktivnost koja je najčešća, uključuje upravo područje brige za druge ljude. Prije navedeno, uključuje pomoć starijima, nemoćnima, djeci, osobama s posebnim potrebama, invalide te siromašne. No, nisu samo u pitanju ljudi, volonteri brinu i za napuštene i ozlijeđene životinje u skloništima ili udrugama za zaštitu

životinja. Mjesta pogođena nekom prirodnom ili ratnom katastrofom, uređenje javnih prostora, pomoć zdravstvenim ustanovama ili u borbi za ljudska prava, akcije čišćenja ili uređenja okoliša, podizanje ekološke svijesti ljudi, kulturni rad kao što su kulturne manifestacije, umjetnički dobrovoljni rad sve su to područja u kojima volonteri mogu djelovati ili djeluju. Također, volonteri mogu obavljati poslove u administrativnim i organizacijskim područjima, područjima rada na terenu, izravno s korisnicima ili pak, samostalno provoditi program ili projekt. Za obavljanje volonterskog rada nije potreban poseban stupanj obrazovanja, međutim s obzirom na to koje područje volontiranja odaberu može im biti pružena dodatna edukacija te mogu imati stručnu osobu koja će nadgledati njihov rad, usmjeravati ih i pružati im podršku. Volontirati može svatko, neovisno o dobi, djeca, mladi, odrasle osobe te stariji. Volonterski programi mogu se prilagoditi dobi volontera te pružati različite aktivnosti. Naime, u volonterski program odnosno kao što su obiteljski volonterski kampovi moguće je uključiti i cijelu obitelj (Begović, 2006, str. 7).

2.4. Zakon o volonterstvu

Hrvatski sabor u svibnju 2007. godine usvojio je Zakon o volonterstvu, prvi takav zakon u Hrvatskoj. Zakon o volonterstvu donesen je kako bi se osiguralo društveno okružje povoljno za razvoj volonterstva, spriječile moguće zlouporabe, zaštitilo volontere i organizatore volontiranja te kako bi se na zakonskoj razini uredio položaj svih pravnih i fizičkih osoba uključenih u organizirano volontiranje (NN, 22/13 i 84/21), (Grad Zagreb, službene stranice). Zakonom se uređuju i drugi osnovni pojmovi vezani za volontiranje, temeljna načela volontiranja, uvjeti volontiranja, prava i dužnosti volontera te organizatora volontiranja, uvjeti sklapanja ugovora o volontiranju, donošenje Etičkog kodeksa volontera, izdavanje potvrde o volontiranju, državna nagrada za volontiranje te nadzor nad izvršenjem Zakona. Međutim, posebna pažnja posvećuje se volontiranju maloljetnika i poslovno nesposobnih osoba te volontiranju stranaca u Republici Hrvatskoj kao i hrvatskih državljana u inozemstvu (Grad Zagreb, službene stranice).

Volontirati može svatko, neovisno o dobi, no ipak, ako osoba nije napunila 18 godina, a želi volontirati mora dobiti pisanu suglasnost svojih roditelja ili skrbnika. Volontiranje osoba mlađih od 18 godina omogućeno je zakonom uz posebne uvjete kao što su pisana suglasnost zakonskog zastupnika, osobe ne smiju volontirati izvan granice Republike Hrvatske bez pratnje zakonskog zastupnika te ne smiju biti uključeni u dugotrajno volontiranje (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević, Prgić Znika, Pavelić Šprajc, Forčić, 2014, str. 13). Prema Zakonu u volonterstvu, volontiranjem se, u smislu ovoga Zakona, smatra dobrovoljno ulaganje osobnog vremena,

truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za zajedničku dobrobit, a obavljaju ih osobe na način predviđen ovim Zakonom, bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno (NN, 58/2007).

Godine 2001. opća skupština Ujedinjenih naroda svojom je Rezolucijom proglasila 2001. godinu Međunarodnom godinom volontera, a 5. prosinac, Međunarodnim danom volontera (Tešija, 2015, str. 14).

3. VOLONTIRANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Volontiranje u Republici Hrvatskoj razvilo se iz tradicionalnih običaja pomoći, kroz različita humanitarna i dobrotvorna društva koja su proizašla iz okvira Crkve, političkih stranaka, ali i kao organizacija samih građana (Begović, 2006, str. 27). Početkom 90-ih godina, dobrovoljni rad bio je vezan uz humanitarnu pomoć ratom stradalih područja, žrtvama rata, izbjeglicama i prognanicima. S obzirom na ratno vrijeme koje je tada pogodilo područje Republike Hrvatske, počinju se osnivati i prve mirovne organizacije i inicijative koje se temelje na volonterskom radu. Volonterski rad tada je naišao na nerazumijevanje od strane tadašnje vlasti, ali problem je bio u tome što sami pojam volonterskog rada nije bio jasan većini stanovništva. Dolazi do preokreta na polovici 90-ih godina kada organizacije civilnog društva doživljavaju procvat te se nakon 2000. godine intenzivnije razvijaju i postaju slobodnije. Građani se sve više počinju informirati o volonterskom radu, ali samim time počinju i sudjelovati u volonterskim programima i projektima.

Godine 2005. osnovana je radna grupa za izradu Nacrta prijedloga *Zakona o volonterstvu* pod vodstvom Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (NN, 58/2007). Zakon je izglasan u svibnju 2007. godine te su temeljem tog zakona donesena dva pravilnika koja uvode neke novosti u svijet volonterstva: Pravilnik o državnoj nagradi za volontiranje (NN, 106/07) i Pravilnik o sadržaju izvješća o obavljenim uslugama i aktivnostima organizatora volontiranja (NN, 121/07).

Prije negoli je izglasan zakon u svibnju 2007. godine, već su postojale volonterske organizacije u Hrvatskoj. Udruga MI – Split osnovna je 1996. godine, dvije godine kasnije 1998. osnovan je Volonterski centar u Zagrebu te je odmah iduće godine osnovana Udruga za razvoj civilnog društva SMART. Nacionalni program djelovanja za mlade donesen je 2003. godine, dok je 2005. godine osnovan Volonterski centar u Osijeku. Nakon što je 2007. godine na snagu stupio Zakon o volonterstvu, godinu dana kasnije, 2008. godine osnovana je Hrvatska mreža volonterskih centara.

Dakle, u Republici Hrvatskoj postoje četiri udruge koje se isključivo bave volontiranjem i koje zajedno čine Hrvatsku mrežu volonterskih centara. Kada se govori o volontiranju, može se zaključiti da svaka nevladina i neprofitna organizacija civilnog društva obuhvaća jedan oblik volonterskog rada i u svojoj strukturi ima volontere kao svoje članove. Zapravo, postoji puno udruga, koje ne bi postojale da nema volonterstva i volontera.

Međutim, prema dosadašnjim istraživanjima provedenim unazad petnaest godina, volonterski rad ostao je samo na informativnoj razini, ne posvećuje mu se potrebna pažnja te nije u dovoljnoj mjeri zastupljen. Potaknuta UN-ovim proglašenjem Međunarodne godine volonterstva, Udruga za razvoj civilnog društva SMART provela je 2001. godine istraživanje o uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad. Rezultati istraživanja pokazali su da postoji načelno pozitivan osobni stav stanovništva prema volontiranju, no istovremeno ispitanici smatraju da njihovo okruženje ima negativan stav. Unatoč pozitivnom stavu građana prema volontiranju, postoji problem u provedbi samog volontiranja, građani ne volontiraju zbog teške materijalne situacije, krize vrijednosti ili nedovoljne informiranosti (Ledić, 2001, str. 54).

Volonterski centar Zagreb, predstavljao je Hrvatsku na međunarodnom regionalnom istraživačkom projektu Volonterizam i javne institucije. Također, istraživanje je pokazalo da općenito postoji pozitivna predodžba volonterstva te da su institucije otvorene za volontere. Međutim, rezultati su pokazali da su institucije nedovoljno informirane o pojmu volonterstva i volonterskim aktivnostima te shvaćaju volonterstvo kao besplatan rad, pripravnički staž ili civilno služenje vojnoga roka. Shodno tome, rezultati istraživanja, pokazali su da nije razvijen sustav nagrađivanja volontera, da unutar institucija nije razvijen menadžment volontera, odnosno način rada s volonterima te se ukazala potreba za sustavnim reguliranjem volonterskoga rada (Milošević, 2004, str. 102).

Prema istraživanju Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva provedenom 2005. godine, rezultati pokazuju kako više od polovice anketiranih ne razmišlja o volontiranju, dok manje od četvrtine razmišlja o volontiranju, ali nije poduzelo nikakve akcije vezano uz volontiranje te u Hrvatskoj volontira samo 5% stanovništva (Forčić, 2007, str. 18).

S obzirom na to da se u Republici Hrvatskoj nisu provodila usporedna istraživanja na temu volonterskog rada, Udruga za razvoj civilnog društva SMART, 2006. godine odlučuje ponovno provesti isto istraživanje. Rezultati istraživanja pokazali su da u odnosu na rezultate iz 2001. godine, ispitanici imaju i dalje pozitivne opće stavove o volontiranju, ali i visoko procjenjuju tvrdnju koja se odnosi na uvjerenje da volonteri pomažu u rješavanju problema u lokalnoj zajednici te da financijski faktor nije važan (Forčić, 2007, str. 118).

Unatoč provedenim istraživanjima i dobivenim rezultatima, vjerujem da se stav prema volontiranju u posljednjih pet godina promijenio, s obzirom na sve nevolje koje su nas zahvatile.

Manifestacija *Hrvatska volontira* koju od 2010. godine organizira i čije godišnje izvještaje objavljuje Hrvatska mreža volonterskih centara održava se na nacionalnoj razini svake godine krajem svibnja i traje šest dana (Hrvatski centar za razvoj volonterstva, 2023).

Velik broj pojedinaca, organizacija civilnog društva, institucija i tvrtki koje nastoje doprinijeti značaju volontiranja, čime se razvija i suvremeno demokratsko društvo uključen je u manifestaciju. Kao što sam i prije navela, svaka osoba, svaki pojedinac svojom dobrom voljom, u ovom slučaju dobrovoljnim radom, ali i kompetencijama koje posjeduje može doprinijeti svojoj zajednici. Volonterske aktivnosti koje je organizirala, odnosno i dalje organizira manifestacija *Hrvatska volontira* uglavnom su aktivnosti namijenjene djeci i mladima, ali i starijim osobama. Pomaganje u pučkim kuhinjama, druženje s nezbrinutom djecom koja su smještene u domove, održavanje informatičkih radionica za starije osobe, brojni sajmovi na kojima se prikupljaju donacije za potrebite, uređenje školskog prostora namijenjenog djeci i mladima, dio su aktivnosti koja manifestacija organizira i provodi.

S obzirom na stanje posljednjih par godina u Hrvatskoj, godine 2022. manifestacija *Hrvatska volontira* stavila je naglasak na potencijale i snagu sustavnijeg angažmana mladih u suočavanju s izazovima prirodnih i društvenih kriza kao što su klimatske promjene, COVID-19, nasilje, ratovi i veliki priljev izbjeglica (Hrvatski centar za razvoj volonterstva, 2023).

Jedan od razloga povećanja broja volontera je upravo ta javna manifestacija koja se održava svake godine, ali i prema podacima iz 2015. godine broj volontera je porastao s obzirom na prirodnu katastrofu poplave koja se dogodila u Gunji 2014. godine. S obzirom na pandemiju koja nas je zahvatila te ostale prirodne katastrofe, javna manifestacija *Hrvatska volontira* od 2020. godine broji 2202 volontera, dok se iduće godine broj volontera povećava na 2774 te je 2022. godine u manifestaciji sudjelovalo 3392 volontera.

Navedeni brojevi pokazuju kako se broj volontera, ali i sama zainteresiranost za volonterstvo svake godine povećava, građani žele doprinijeti dobrobiti cjelokupnog društva, razvoju društva. Volonteri se sve više cijene i poštuju, no tome je i pridonio izglasan Zakon o volonterstvu te su samim time volonteri i u boljoj poziciji. Cilj samog volonterstva je doprijeti u svijest pojedinca, jer ako se uspije doprijeti u svijest jednog pojedinca, postoji vjerojatnost da će se doprijeti i u svijest drugog.

3.1. Volontiranje u školama

Volontiranje je aktivnost kojom se razvijaju pozitivne kvalitete osobnosti, koje su formulirane i u odgojno-obrazovnim ciljevima suvremene škole (u Hrvatskoj i svijetu) (Kotlar, Bašić, 2010, str. 21). Mnoga su istraživanja koja su autori Moore i Allen 1996. godine, Wilson i Musick 1999. godine, Lightfoot i Lum 2005. godine, Begović 2006. godine te mnogi drugi proveli širom svijeta, pokazala pozitivan utjecaj volontiranja te pozitivne posljedice za društvenu zajednicu (Hazdovac Bajić, 2014, str. 5).

Volonterski rad trebalo bi poticati već od malena, kada dijete krenu u osnovnu školu. Dijete će već tada shvatiti želi li se baviti volontiranjem ili ne. Volontiranjem se, kao što je već spomenuto stječu različita znanja, vještine, iskustva, također djecu se uči samopoštovanju, razvijanju kreativnosti, sposobnosti, motivaciji, razumijevanju, stoga je važno da ih se potiče na volontiranje od ranije dobi kako bi i sami bili spremni za sve što ih čeka kroz školovanje.

Škola bi kao glavni faktor odgoja i obrazovanja, trebala pripremiti učenike za suživot s drugima u zajednici te razvijati i poticati kvalitetan sustav vrijednosti i odgovornosti za zajednicu (Forčić, Ćulum, Šehić Relić, 2016, str. 14). Zakonom o volonterstvu, odgojno-obrazovnim ustanovama postavljena je zadaća promicanja vrijednosti volonterstva te osjećaja solidarnosti među učenicima. Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, 2007. i 2008. godine raspisala je natječaj „Škola – prijatelj zajednice“ te tim putem nagradila 10 hrvatskih škola za kreativne volonterske akcije kojima se poboljšava život u lokalnoj zajednici te tim činom dala prvi poticaj obrazovnim ustanovama za uključivanje, ali i razvijanje volonterskih programa.

Odgojno-obrazovne ustanove kad je riječ o razvoju i poticanju volonterstva mogu djelovati na dva načina. Prvi način je da budu ono što im je Zakonom o volonterstvu omogućeno, odnosno organizatori volonterskih aktivnosti. Prema Zakonu o volonterstvu, volonteri mogu biti učenici stariji od 15 godina te djelatnici odgojno-obrazovnih ustanova kao što su učitelj, nastavnik, pedagog, sociolog i ostali stručni suradnici. Volonteri također mogu biti osobe izvan sustava, odnosno one osobe koje pomažu u određenim, zakonom dopuštenima, konceptima poslovanja. Naprimjer, volonter u nastavi, odnosno volonter u funkciji asistenta oblik je pružanja pomoći i podrške u uspješnom učenju te nastavnicima u uspješnom poučavanju (Zrno, 2012, str. 391). Cilj uvođenja volontera – asistenta u nastavu, olakšati je integraciju učenika s posebnim potrebama, odnosno pružiti potrebnu pomoć u svladavanju nastavnog sadržaja. Drugi način je da u okviru svojih kurikuluma planiraju i organiziraju aktivnosti usmjerene odgoju za

volontiranje u suradnji s neprofitnim organizacijama i ustanovama socijalne skrbi i zdravstva te sadržaje o volonterstvu unesu u nastavne programe raznih predmeta (Kotlar, Bašić, 2010, str. 22).

Škola uvođenjem volonterskog programa, dobiva školski kurikulum obogaćen novim vrijednostima i vještinama u kontekstu građanskog odgoja, povećanu kvalitetu rada te odnosa između učitelja/nastavnika i učenika. Uključenost učenika u volonterske aktivnosti može biti od velike važnosti za društvenu zajednicu, ali i za samog pojedinca. Škola učenike može informirati o mogućnostima volontiranja te pružiti učenicima podršku kod organiziranja i provođenja volonterskih aktivnosti. Volontiranje ima odgojnu i obrazovnu ulogu u životu mladih jer stječu nova znanja i iskustva te se na taj način oblikuje njihov život. Također, volonterski rad je prilika za razvijanje kvaliteta koje nastojimo razviti u različitim odgojnim područjima, ali i prilika, odnosno način da se u školskom sustavu ispune materijalni, funkcionalni i odgojni zadatci. Usmjeravajući mlade prema volontiranju, zapravo ih odgajamo, jer ih usmjeravamo putem kojim oni stječu nove kompetencije, uče se odgovornosti, samostalnosti te timskom radu. Odgoj za volontiranje usmjeren je zauzimanju pozitivnog stava prema određenoj vrsti aktivnosti kroz koju se postižu ciljevi i ostvaruju zadatci svih odgojnih područja (Kotlar, Bašić, 2010, str. 22). Volonterski rad orijentiran je prema aktivnostima koje su u funkciji očuvanja zdravlja (tjelesni odgoj), situacijama koje omogućuju razvijanje intelektualne snage i sposobnosti (intelektualni odgoj), a koje putem iskustva omogućuju stjecanje raznih znanja, umijeća i navika (radni odgoj).

Važno je poticati učenike, odnosno mlade na volonterski rad jer se na taj način smanjuje negativan utjecaj, a stvara se pozitivno okruženje za školu, ali i zajednicu te povećana kvaliteta rada i međuljudskih odnosa.

3.2. Volonterski klubovi

Volontiranje u školi može se razvijati na različite načine, prvobitna je promocija i informiranje učenika o volonterskom radu odnosno volonterskim mogućnostima, zatim se učenici mogu odlučiti za volontiranje i samostalno volontirati u školi, odnosno lokalnoj zajednici. Škole na različite načine mogu informirati učenike o volonterskom radu, bilo to predavanje, radionice, gostovanja vanjskih volontera ili samom inicijativom nekoga od stručnih suradnika škole. Učenicima treba skrenuti pozornost što je zapravo volontiranje te koje su njegove vrijednosti, ali također treba obratiti pozornost i na zakonsku regulativu.

Škole u suradnji s volonterskim centrima ili volonterima mogu pokrenuti volonterski program u školi, međutim većina škola i sama provodi dobrotvorne akcije ili akcije volontiranja. Zadaća je voditelja volonterskih aktivnosti unutar škole upoznati, prije svega vanjske volontere s radom škole, načinom funkcioniranja i upravljanja škole, dok je zadaća vanjskog volontera prikupiti sve važne informacije o školi te se upoznati s organizacijom škole u koju dolazi. Brojni su primjeri organiziranja volonterskih akcija u školama, kao što sam i prije navela, provođenje dobrotvornih, odnosno humanitarnih akcija za pomoć pojedincu ili grupi, akcije zaštite okoliša, uređenje školskog dvorišta te posjeti i druženje s korisnicima različitih ustanova i udruga. Većina škola se upravo zbog svih tih akcija odlučila na osnivanje volonterskog kluba. Sada na internetskim portalima možemo pronaći na stotine volonterskih klubova osnovanih u školama.

Volonterski klubovi zajednice su učenika, nastavnika i školskog osoblja okupljene oko zajedničke ideje volonterstva koje djeluju unutar ili van škole uvijek s ciljem pomoći potrebitima (Tešija, 2015, str. 19). Volonterski klub može se baviti nizom različitih aktivnosti kao što su pomoć mladima u učenju, pomoć učiteljima, nastavnicima i profesorima u pripremi zanimljivih sadržaja za učenike, osmišljavanje i provedba raznolikih aktivnosti za učenike škole, organizacija humanitarnih akcija, uređivanje škole i okoliša, obilježavanje važnijih datuma, volontiranje u dječjim domovima, pučkim kuhinjama, pomoć socijalno ugroženim obiteljima, ali i posjet različitim udrugama.

„Reci mi i zaboravit ću. Pokaži mi i možda ću zapamtiti. Uključi me i razumjet ću.“, izreka je kineskog filozofa Konfucija i upravo ta izreka opisuje volonterski rad. Volonterskim radom usvaja se praktično znanje koje se ne može steći samo čitanjem, slušanjem, predavanjem ili promatranjem, potrebna je osobna uključenost (Pavlović, Roth, Morić, 2015, str. 10).

Pokretanje volonterskog kluba u školama omogućilo je učenicima da saznaju što je to volontiranje, da razumiju važnost volontiranja, da steknu samopoštovanje, razviju razumijevanje za društvene probleme, uče se socijalnim vještinama i razvijanju moralnog i etičkog koncepta, vježbaju odgovornost te steknu obogaćen razvoj svijesti o vrijednostima demokratskog društva.

Volonterski centar Zagreb je kroz projekt „Radimo Zajedno“ koordinirao osnivanje nekoliko volonterskih klubova poput: Volonterski klub IX. gimnazije, Zagreb i Volonterski klub Gimnazije Antun Gustav Matoš, Zabok (Volonterski centar u zajednici, 2009, str. 14). Volonterski klub IX. gimnazije iz Zagreba na nagovor učenika započeo je svoje volonterske

akcije još davne 1996. godine, iako 2007. godine službeno osnivaju Volonterski klub. Volonterski klub trenutno broji 40-ak učenika i učenica, a podršku i potporu u radu pružaju im nastavnici i nenastavno osoblje. Učenici IX. gimnazije, volonterski rad provode na različite načine, samostalno organiziraju volonterske akcije kao što su naprimjer dobrotvorni koncerti, zatim provedbom godišnjih volonterskih akcija kao što su uređivanje škole i školskog okoliša, kontinuirano ili povremeno u organizacijama iz zajednice kao što je Volonterski centar Zagreb ili Centar za kulturu Trešnjevka. Tijekom manifestacije *Hrvatska volontira*, 2018. godine, učenici volonteri su pod vodstvom Street artista Marija Miličića, umjetničkog imena Mane Mei promijenili vizuru tribina školskog igrališta. Zbog učestalog šaranja tribina, uglavnom porukama neprimjerenog sadržaja, odlučili su se na grafitiranje kako bi spriječili vulgarno šaranja i ujedno osvježili školsko igralište miroljubivim porukama: “Neka ti empatija postane simpatija”, “Live, Laugh, Learn”, (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević, Prgić Znika, Pavelić Šprajc, Forčić, Cek, Uršić Staraj, 2019, str. 27).

Volonterski klub Gimnazije Antun Gustav Matoš, Zabok postoji već 16 godina te je aktivan u različitim humanitarnim akcijama i udrugama. Volonteri svaki tjedan sudjeluju u kreativnim radionicama „Društvo naša djeca“ u Zaboku te provode aktivnosti čitanja slikovnica, ali i glazbene aktivnosti. Krapinsko-zagorska županija i Volonterski centar VolontirAJMO već šestu godinu za redom provode natječaj za izbor najboljeg volontera, u godini 2021./2022. proglašena je Marija Geberet, dok je najboljom volonterskom akcijom proglašena akcija Gimnazije Antun Gustav Matoš Zabok, „Za djecu Nigerije“ kojom su učenici prikupljali sredstva za hranu i školovanje nigerijske djece te financiranje školarine za jednog učenika (Krapinsko – zagorska županija, Bajka na dlanu).

Osim ova dva volonterska kluba, postoji još mnogo volonterskih klubova u Republici Hrvatskoj koji svojim volonterskim akcijama doprinose dobrobiti zajednice. Volonterski klubovi su:

- X. gimnazija Ivan Supek iz Zagreba primila je pet vanjskih školskih volonterki koje su značajno pomogle koordinatoricama volontera i voditeljicama različitih školskih projekata. Kroz volonterski klub škole, volonterke su radile na koordiniranju volontera i akcija (Pavlović, Roth, Morić, 2015, str. 107).
- Elektrotehnička škola Split osnovala je svoj volonterski klub te sa svojim školskim volonterima provela još tri volonterska projekta: predstavljanje organizacija civilnog društva učenicima – predavanja Lige za prevenciju ovisnosti, AISEC-a, učenici su

sudjelovali u Danima volonterskog rada Udruge Mi te su učenici volontirali u Domu za starije i nemoćne Lovret (Pavlović, Roth, Morić, 2015, str. 108).

- Srednja škola Jastrebarsko ima svoj volonterski klub kojemu je cilj potaknuti mlade na volontiranje i provođenje niza akcija (Pavlović, Roth, Morić, 2015, str. 108).
- Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića u Osijeku ima volonterski klub Ruđerica koji okuplja oko 60-ak volontera, a koordinatori kluba su profesorice Jasna Sudarić i Gordana Popović. Aktivnosti volonterskog kluba Ruđerica očituju se u brojnim ekološkim akcijama kao što su „Uredimo Ruđericu“, „Zbrinjavanje otpada“ i sudjelovanje u akciji „Zelena čistka“, ali i humanitarne akcije „Pomozimo djeci u Africi“, „Briga o nezbrinutim psima“, sudjelovanje u promociji filma „Marijini obroci“ i prikupljanje odjeće za Crveni križ (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur., 2014, str. 43).
- Volonterski klub ZVRK – Tehnička škola Ruđera Boškovića, Vinkovci. Volonterski klub ZVRK pokrenut je u veljači 2018. godine. U radu volonterskog kluba pomažu nastavnici hrvatskog i stranih jezika, matematike, elektrotehnike i tjelesne kulture. Učenici sudjeluju u nizu volonterskih aktivnosti koje škola organizira (priredbe, humanitarne akcije tijekom blagdana, uređenje hodnika i učionica itd.). Također, učenici volonteri imali su prilike sudjelovati u volonterskoj akciji uređenja školskih sportskih terena za potrebe održavanja nastave tjelesne kulture. U suradnji s nastavnicima bili su zaduženi za poravnanje i okopavanje terena, bojanje metalnih cijevi i njihovo montiranje kao sprava, postavljanje klupa i otklanjanje smeća (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2019. str. 28).
- Volonterski klub I. gimnazije Osijek djeluje od 2014. godine te je za doprinos razvoju školskog volontiranja dobio nagradu Volonterskog centra Osijek (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2019. str. 29).
- Školski volonterski klub OTVORENO SRCE, Srednje škole Isidora Kršnjavog iz Našica pokrenut je 2012. godine te surađuje s Udrugom Otvoreno srce. Volonterska akcija kojom se posebno ističu, „Program Down 21 plus – zajedno u zajednici“ dio je projekta Volontiramo i mi!. Volonterskom angažmanu učenika prethodi edukacija u području rada s osobama s Down sindromom, a volontiranje uključuje organizaciju i izvođenje glazbeno-scenskog sadržaja i vođenje programa, asistiranje osobama s Down

sindromom pri posluživanju, izradi suvenir sapuna itd., (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2019. str. 30).

- Volonterski klub Srednje škole Delnice započeo je s radom prije pet godina, odnosno 2018. godine. Najveće uspjehe volonterskog kluba predstavljaju nagrada Udruge SMART za Školski volonterski klub 2018. godine, priznanje Krunoslav Sukić Mirotvorna škola 2018, (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2019. str. 31).
- Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec od 2011. godine u svoje aktivnosti uključuje učenike, srednjoškolce, ali i studente. Svi zainteresirani polaznici mogu se uključiti i prisustvovati neposrednom edukacijsko-rehabilitacijskom, logopedskom, socijalno-pedagoškom i psihologijskom radu s učenicima s većim teškoćama u razvoju (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2019. str. 32).
- Volonterski klub Vrapci dio je škole za medicinske sestre Vrapče. Škola za medicinske sestre Vrapče dobila je priznanje od strane Volonterskog centra Zagreb za upornost i veliki angažman na poticanju učenika na volontiranje i rad u zajednici. Učenici promoviraju volonterstvo u školi predavanjima učenicima nižih razreda. U volonterske aktivnosti škola uključuje i roditelje učenika, kao i vanjske volontere. Putem projekta Zdravo! učenici viših razreda, vršnjački edukatori održavaju radionice na satovima razrednog odjela za učenike prvog, drugog i trećeg razreda (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2019. str. 33).

Navedeni volonterski klubovi samo su mali dio koliko još volonterskih klubova, timova i projekata postoji te se i provodi. Mladima, odnosno učenicima važno je istaknuti i omogućiti dovoljno informacija o volontiranju te isto tako naglasiti da postoje različite aktivnosti u kojima mogu volontirati. No, najvažnije od svega je probuditi želju i interes za akcijom koja je potaknuta dobrom motivacijom kod mladih za volontiranjem. Jedna od tih motivacija je volonterski klub koji nudi brojne mogućnosti i aktivnosti otvaranja prema zajednici, ali i obrnuto.

3.3. Volontiranje u sklopu projekta

Volonterski centar Zagreb osnovan je 1998. godine kao nevladina organizacija, odnosno organizacija koja ne ostvaruje dobit. Volonterski centar razvio se kao nastavak istoimenog projekta Antiratne kampanje Hrvatske iz 1997. godine. Projekt je započeo uz pomoć međunarodne organizacije „Service Civil International“ dolaskom prvih stranih volontera u

Pakrac u namjeri da pomogne u obnovi ratom razrušenih područja (Volonterski centar Zagreb, 2023). Započetom akcijom počeli su se razvijati programi međunarodne razmjene volontera. Godine 2007. Volonterski centar Zagreb odlučio se za pothvat osmišljavanja i razvijanja projekata koji su bili namijenjeni razvijanju volontiranja na području grada Zagreba te se upravo pomoću tog projekta razvio uspješan program volontiranja koji je nazvan „Zagrebački volonterski servis“. Zbog izrazitog doprinosa razvoju volonterstva, Vlada Republike Hrvatske je povodom obilježavanja Međunarodne godina volontera, 2001. godine dodijelila priznanje za poticanje, promicanje i razvoj volonterskog rada Volonterskom centru Zagreb.

Jedan takav projekt nastao je 2019. godine između Volonterskog centra Zagreb i IX. gimnazije. IX. gimnazija dugi niz godina potiče i bavi se volonterskim radom, sve dok jednog dana ravnateljica te škole nije došla na ideju da školu uključi u projekt Volonterskog centra Zagreb. Projekt „Školska volonterska zajednica – snaga za održivi razvoj“ nastao je u želji da se pridonese razvoju kompetencija kod djece i mladih iz područja održivog razvoja, volonterstva i nenasilne komunikacije s ciljem da se potakne na volonterski rad i aktivno sudjelovanje u izgradnji zajednice (Medlobi, Friščić, Prgić Znika, Požgaj, Borić, 2021, str. 12). Projekt se provodi kroz Švicarsko – hrvatski program suradnje, kojeg sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Projektom su detaljno razradili model razvoja Školske volonterske zajednice koju čine učenici, djelatnici škole, roditelji i svi drugi koji sudjeluju u planiranju, organiziranju i ostvarenju volonterskih aktivnosti u školi i lokalnoj zajednici, a koja se vodi i djeluje prema načelima tolerancije, humanosti, solidarnosti, pravednosti, inkluzivnosti i održivom razvoju s ciljem doprinosa osobnom razvoju i pozitivnim društvenim promjenama (Medlobi, Friščić, Prgić Znika, Požgaj, Borić, 2021, str. 13). Razvojem postojećeg nacionalnog modela rada sa školama koji Volonterski centar Zagreb zajedno s drugim regionalnim volonterskim centrima promiče i zagovara na nacionalnoj razini ispred Hrvatskog centra za razvoj volonterstva nastao je upravo spomenuti model razvoja školske volonterske zajednice. Škola kao zajednica obuhvaća obrazovnu i odgojnu ulogu u životu učenika, stoga je prenošenje osnovnih vrijednosti i razvijanja pomagačkog načina razmišljanja izrazito važno u najranijoj dobi. Škola koja promiče i zalaže se za volonterski rad dobiva ugled u društvu kao institucija koja aktivno promiče pozitivne vrijednosti i kao takva potiče djecu i njihove roditelje sa sličnim interesima da se uključe u rad. Volontiranje učenicima pruža osjećaj korisnosti i zadovoljstva, ali potiče ih na usvajanje vrijednosti poput empatije, humanosti, tolerancije i pomaganja.

Postoji još mnogo projekata koje provode škole, udruge, zajednice zajedno s volonterskim centrima. Neki od projekata su:

„Pokreni promjenu – prihvaćanje različitosti kroz interkulturalno obrazovanje i volontiranje“ koji provodi Forum za slobodu odgoja iz Hrvatske u partnerstvu s organizacijama Think Global iz Velike Britanije, Centrom mladih Dravinjske doline iz Slovenije i Centrom za kreativni razvoj „Danilo Dolci“ iz Italije. Cilj projekta, osnažiti je učitelje, mlade i njihove roditelje u razumijevanju i prepoznavanju složenosti i izazova suvremenog društva te jačanju njihovih osobnih, socijalnih i građanskih kompetencija (Pavlović, Munivrana, Roth, Perak, 2017, str. 9).

„Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa“ Foruma za slobodu odgoja i partnera Udruge Most iz Splita, Zagrebačke županije i Osnovne škole Luka iz Sesveta (Forum za slobodu odgoja, 2023). Glavni cilj projekta bio je povezati mlade nezaposlene stručnjake poput pedagoga, psihologa, edukacijskih rehabilitatora, učitelja i drugih, udruge civilnoga društva i škole kako bi zajedno osmislili održive volonterske programe u školama i tako izgradili dugoročne volonterske programe i akcije u zajednicama, zajedno s odgojno-obrazovnim djelatnicima i učenicima (Pavlović, Roth, Morić, 2015, str. 8).

Projekti međugeneracijske solidarnosti – „Priče iz davnina“ i „Pišem ti pismo da usamljeni nismo“.

Osnovna škola Tina Ujevića iz Zagreba provodi brojne projekte, tako je provela i ova dva projekta. Učenici su u sklopu projekta „Priče iz davnina“ posjećivali Dom za starije i nemoćne osobe Trešnjevka te zapisivali zanimljive priče korisnika koje su kasnije objavljene u zbirci priča.

Projektom „Pišem ti pismo da usamljeni nismo“ nastavljena je suradnja s istim Domom za starije i nemoćne osobe Trešnjevka u koji je uključen velik broj učenika, a njih 196 napisalo je pismo korisnicima Doma. Prije provođenja oba projekta, učenici su prolazili radionice kako bi što bolje i lakše, ali i na kvalitetan način proveli projekte (Pavlović, Karlović, Morić, 2015, str. 50).

„Internet Security“ projekt, projekt je Osnovne škole Otona Ivekovića iz Zagreba čiji je cilj upoznati učenike s dobrim i lošim stranama interneta i društvenih mreža te se projekt provodio i narednih godina (Pavlović, Karlović, Morić, 2015, str. 62).

Svaki projekt nastane iz ideje, bilo učenika, učitelja, stručnog suradnika, roditelja ili neke druge osobe. Odgojno-obrazovne ustanove trebaju poticati mlade na uključivanje u različite

projekte odnosno volonterske aktivnosti s ciljem pomaganja drugima, ali i razvijanja svijesti za dobrobit zajednice. Razni projekti povezuju i stvaraju snažne veze među ljudima, ali i školama, vrtićima, udrugama, fakultetima i dr. Važno je promicati i informirati zajednicu o projektima kako bi bili društveno prepoznati te kako bi privlačili volontere. Prema autorici Forčić i suradnicama, građani, odnosno potencijalni volonteri spremni su se uključiti u različite projekte ili aktivnosti kako bi one imali izravan učinak na njihov život, ali i kako bi zajednicu učinili ljepšom, kvalitetnijom i sigurnijim mjestom za život sugrađana (Forčić, Čulum, Šehić Relić, 2016, str. 12).

Mnoga istraživanja pokazala su da se volonterski rad prepoznaje kao model iskustvenog učenja kojim se učimo kako odgovoriti na brojne zahtjeve modernoga tržišta rada i obrazovnog sustava. Presudne kompetencije izravno se uključuju u sve kvalifikacije zbog čega je potrebno uvrstiti razvijanje volonterskog rada u obrazovni kurikulum na svim razinama školovanja djece i mladih te u obrazovanje odraslih (Kotlar, Bašić, 2010, str. 35).

4. MEĐUNARODNO VOLONTIRANJE

Volonter je prema Zakonu o volonterstvu, fizička osoba koja volontira u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu, u skladu s nacionalnim i međunarodnim propisima, ako drugačije nije uređenom navedenim Zakonom (NN, 22/2013).

Prema autorici Prgić Znika i suradnicama, međunarodno volontiranje označava volontiranje izvan granica vlastite države, bilo da hrvatski državljani volontiraju u inozemstvu ili da hrvatske neprofitne organizacije ugošćuju inozemne volontere (Prgić Znika, Kordić, Jeđud Borić, 2015, str. 20). Postoje dvije vrste programa ovisno o trajanju volontiranja, a to su kratkoročni i dugoročni programi volontiranja.

Kratkoročno međunarodno volontiranje, program je koji traje od 10 dana do 4 tjedna ili od 2 tjedna do 2 mjeseca. Također, aktivnost međunarodnog kratkoročnog volontiranja koja se provodi u tom vremenskom razdoblju, organizirano je okupljanje pojedinaca u volonterski kamp koji se sastoji od grupe međunarodnih volontera koji provode konkretne aktivnosti za dobrobit lokalne zajednice te potiču interkulturalno učenje (Volonterski centar u zajednici, 2009, str. 49). Tehnika odabira volontera za kratkoročno međunarodno volontiranje provodi se na temelju masovne selekcije kao što je naprimjer projekt zaštite okoliša te se u ciljanoj skupini radi potrebna selekcija za međunarodne volontere koji će raditi s osjetljivim skupinama. Prije negoli volonteri započnu s programom kratkoročnog međunarodnog volontiranja obavezno moraju polaziti orijentacijske odnosno pripremne radionice i edukacije za voditelje volonterskog kampa. Provođenje takvog programa volontiranja uglavnom zahtjeva oko 15-ak volontera te je naglasak na tome da su svi volonteri iz različitih zemalja kako bi se zapravo ostvario interkulturalni naglasak. U međunarodnim volonterskim kampovima u inozemstvu mogu sudjelovati stariji od 18 godina, ali moguće je i sudjelovanje maloljetnika u pratnji roditelja ili skrbnika, dok u kampovima u Republici Hrvatskoj mogu sudjelovati svi stariji od 16 godina. U Hrvatskoj se kampovi organiziraju od 1996. godine i do sada ih je organizirano više od 160 u 52 lokalne zajednice širom Hrvatske, od Vukovara na istoku do Pelješca na jugu, preko Slatine, Zaboka, Pazina, Otočca, Supetra i brojnih drugih mjesta. U međunarodnim je kampovima do sada sudjelovalo oko 2000 međunarodnih volontera (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2014, str. 53).

Prema nacionalnom programu djelovanja za mlade međunarodni volonterski kampovi su jedinstven oblik volonterskog rada koji nudi pozitivne i praktične načine okupljanja ljudi iz različitih zemalja i različitih kultura kako bi živjeli i radili zajedno na projektima koji doprinose

lokalnim zajednicama u kojima se oni održavaju (Nacionalni program djelovanja za mlade, 2003, str. 7). Mladim ljudima sudjelovanje u međunarodnim volonterskim kampovima pruža priliku upoznavanja drugih kultura, spoznavanja vrijednosti, učenja kroz praktični rad, pridonosi motivaciji i kreativnosti, ali uči toleranciji, razumijevanju te pomaže u rušenju predrasuda i stereotipova. Volonterski kampovi omogućuju volonterima iskusiti rad u zajednici koji može doprinijeti socijalnom i gospodarskom razvoju na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Ciljevi volonterskih kampova su promoviranje međunarodnog i kulturnog razumijevanja među ljudima iz različitih zemalja i kultura, stvaranje zajedničkih ciljeva i stjecanje iskustva, ali i sposobnosti kroz rad, pružanje konkretne pomoći lokalnoj zajednici u kojoj se volonterski kamp održava, ali na kraju svega kvalitetno provođenje slobodnog vremena uz puno dobre zabave (Nacionalni program djelovanja za mlade, 2003, str. 8).

Dugoročno međunarodno volontiranje aktivnost je koja potiče i promiče volonterstvo kroz mobilnost ljudi i traje od jednog tjedna do 12 mjeseci (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2014, str. 55). Aktivnost međunarodnog dugoročnog volontiranja omogućuje volonterima doprinos na volonterskim projektima izvan Hrvatske, a međunarodnim volonterima volontiranje u Hrvatskoj. Tehnika odabira volontera za dugoročno međunarodno volontiranje provodi se na ciljanoj skupini gdje je potrebna selekcija u skladu s traženim profilom volontera. Također, prije početka samog volontiranja, volonteri prolaze kroz trening, polaze tečaj lokalnog jezika te se provodi evaluacijska radionica na sredini i po završetku volontiranja (Volonterski centar u zajednici, 2009, str. 49). Projekti koji se najčešće provode u programu dugoročnog međunarodnog volontiranja odnose se na područje rada s osobama s posebnim potrebama, rad s djecom, ekološki rad, organizacijske poslove, kulturu i umjetnost te administrativne poslove. Sama provedba međunarodnog projekta uključuje tri strane, organizaciju koja šalje volontera, organizaciju koja prima volontera te samog volontera (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2019, str. 50).

Europska volonterska služba ili EVS jedan je od najraširenijih primjera programa međunarodnog dugoročnog volontiranja namijenjena mladima od 17 do 30 godina te je program Europske unije koji podupire mogućnost dugoročnog individualnog i grupnog volontiranja mladih (Prgić Znika, Kordić, Jeđud Borić, 2015, str. 20). EVS jedna je od aktivnosti programa Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport pod prijašnjim nazivom „*Mladi na djelu*“, a sada *Erasmus+* koji pojedincima daje mogućnost volontiranja u nekom od međunarodnih projekata unutar neke od zemalja članice Europske unije, državama članicama

EFTA i još nekima. Nadležno tijelo u Republici Hrvatskoj za provedbu tog projekta je Agencija za mobilnost. Prema usporedbi s drugim programima međunarodnog dugoročnog volontiranja, svi su troškovi projekata EVS-a pokriveni što uključuje hranu, putne troškove, smještaj, zdravstveno osiguranje, edukacije za volontera te administrativne troškove za organizacije (Šehić Relić, Kamenko, Kovačević i sur, 2014, str. 55). U sklopu ESV-a, svaka organizacija koja želi ugostiti i/ili poslati volontera izvan Hrvatske mora biti akreditirana od nadležnog tijela. Organizacija koja šalje volontera i ona koja ga ugošćuje redovito komuniciraju i definiraju sve detalje projekta, uključujući financijske i vremenske. Također, važno je da organizacija koja ugošćuje volontera jasno definira opis posla, organizira prehranu i smještaj, podršku učenja lokalnog jezika, mentorstvo i redovito praćenje projekta. Volontera se upoznaje s njegovim pravima i obavezama u okviru projekta te se s njim redovito komunicira, ali i pruža podrška tijekom trajanja projekta (Volonterski centar u zajednici, 2009, str. 43).

Europska unija znatno je olakšala međunarodno volontiranje te tako volonteri putem Internet stranice Europski portal za mlade mogu pronaći sve informacije koje ih zanimaju vezane uz volontiranje. Međutim postoji još internetskih stranica preko kojih volonteri mogu pronaći zanimljive stvari i informacije, poput UN volunteers, Service Civil International, Youth Action for Piece, InterCultural Youth Exchange te Europske snage solidarnosti i slično.

Europske snage solidarnosti (ESS) program je Europske unije kojim se stvaraju mogućnosti za mlade da volontiraju i sudjeluju u projektima koji su od koristi zajednicama diljem Europe, s ciljem jačanja solidarnosti (Morić, 2021, str. 5). U projektima koje provodi program ESS mogu sudjelovati mladi od 18 do 30 godina, a kako bi sudjelovali moraju se registrirati na Portalu Europskih snaga solidarnosti. Misija programa, okupiti je mlade kako bi izgradili aktivnije društvo te pružili podršku ranjivim osobama kao što su to trenutno u Republici Hrvatskoj ljudi iz Ukrajine i okolice, ali i odgovorili na socijalne izazove (Morić, 2021, str. 5). Program ESS, mladima nudi raznovrsne projekte i aktivnosti povezane s uslugama od općeg dobra, zatim s obrazovanjem, zdravstvom, socijalnom integracijom i uključivanjem na tržište rada, pomoć u opskrbi prehrambenim i drugim proizvodima, prijem i integraciju migranata i izbjeglica, zaštitu okoliša, pomoć u prirodnim katastrofama i mnoge druge. Europske snage solidarnosti uključuju projekte volontiranja kroz koje se mladima daje prilika da volontiraju u razdoblju od dva tjedna do 12 mjeseci, u zemlji ili inozemstvu te projekt solidarnosti u kojima se nude solidarne aktivnosti i inicijative u lokalnoj zajednici. Kao i EVS, program ESS pokriva sve prethodno navedene troškove.

Dobrobiti međunarodnog volontiranja u školama su višestruke, učenicima se pruža jedinstvena prilika za upoznavanje mlade i proaktivne osobe iz inozemstva koja je dio svog vremena odlučila provesti pomažući drugima, povećavaju im se interkulturalne kompetencije, razvija svijest o važnosti upoznavanja drugih kultura i običaja, povećava znanje stranih jezika kod učenika, učitelja i stručnih suradnika, povećava kapacitet za djelovanje na međunarodnoj razini, povećava se imidž i brend u javnosti, ali i mnoge druge. Provođenjem međunarodnog volontiranja u odgojno-obrazovnim ustanovama odnosno školama ostvaruju se ishodi iz međupredmetnih tema poput Građanskog odgoja i obrazovanja te Osobnog i socijalnog razvoja. Bezbroj istraživanja pokazalo je kako provođenje europskih projekata, ali i volontiranje u školi pomaže u poboljšanju školske klime, misleći na odnose među učiteljima i učenicima, ali i među samim učiteljima te stvara produktivniju i bolju radnu atmosferu (Morić, 2021, str. 12). No, ne pridonosi samo školama, već i lokalnim zajednicama jer se ljudi bolje suočavaju s društvenim izazovima, bolje razumiju društvenu, jezičnu i kulturnu raznolikost te su im povećane kompetencije.

Međunarodno volontiranje zapravo je dobar način odnosno prilika kako da ljudi nauče više o sebi, ali i drugima. Osobe koje se odluče sudjelovati u međunarodnom volontiranju, zasigurno steknu dosta kompetencija te su osposobljeni odnosno spremni za rad u raznovrsnim situacijama koje nam život pruža. Na međunarodno volontiranje, pojedinac se odlučuje iz jednog ili više razloga, uglavnom su to razlozi pomoći drugima, upoznati nove ljude, novu kulturu, običaje, razbiti predrasude o drugima, postići interkulturalnost, ali i radi zabave, avanture, druženja. Svakako, osoba koja se odluči otići volontirati izvan granica Republike Hrvatske proživi nezaboravno iskustvo kojeg će se sjećati do kraja života, a između ostalog stvorit će neraskidive veze između ljudi koje upozna i s kojima prolazi kroz volontiranje.

5. MOTIVI ZA VOLONTIRANJE

Volja za volontiranjem pod utjecajem je socijalnih normi, stavova i vrijednosti pojedinca, psiholoških motiva i percepcije volontiranja kao nagrađujućeg i izvodivog. Na volju snažno utječu individualni motivi: altruistični, egoistični i socijalni (Haski-Leventhal, 2009, str. 10). No, svatko od nas je individua za sebe, stoga možemo reći da netko volontira kako bi pomogao drugim osobama, netko kako bi se osjećao dobro, a netko kako bi upoznao nove ljude. Postoji mnogo razloga odnosno motiva zašto ljudi volontiraju, od kojih su neki kako bi ispunili vrijeme, kako bi se odlučili za nešto, odnosno volontiranje bi im pomoglo kod neke važne odluke, zatim da bi netko koga vole od toga imao koristi, da bi bili primjer djeci, da bi upoznali nove ljude, ali ima i onih koji se žele zabaviti. No, ima i onih ljudi koji volontiraju da bi imali cilj u životu, onih koji žele usavršiti određene vještine, ali kako bi i vještine koje ne mogu primijeniti drugdje primijenili upravo kroz volontiranje. Primjećujemo kako nas zadnjih par godina pogađaju strašne katastrofe, tako ljudi počinju volontirati kako bi preživjeli tragediju koja ih je zadesila, ali i jer su zamoljeni za pomoć. Pojedinci se odlučuju na volontiranje kako bi ispravili pogreške, kako bi izbjegli usamljenost, kako bi pokazali da im je stalo, ali i kako bi uštedjeli novac. Postoje i oni koji žele biti uočeni, žele postati dio grupe, ali i da bi bili sretni, oni koji žele steći nova iskustva, izraziti svoja uvjerenja, iskazati svoju nesebičnost, ali možda i zbog svog nekog osobnog problema (Škopelja, Ivelja, Milinković, 2004, str. 12). Tajna motivacije volontera zapravo je u uvjetima koje organizacija pruža, no također izuzetno je važno poznavati motiv, razlog ili potrebu s kojom volonter dolazi nudeći svoj rad.

Razlozi i motivi koji potiču ljude na volontiranje različiti su, ali najbolje su istraženi i opisani u području funkcionalnog pristupa u psihologiji, prema kojem autori Clary, Snyder i Stukas proučavaju psihološke i društvene potrebe, ciljeve i planove te interese koje ljudi nastoje ostvariti svojim uvjerenjima i formama ponašanja (Clary, Snyder, Stukas, 1996, str. 485-505). Tim pristupom istraženi su i procesi koji iniciraju, usmjeravaju i podupiru neku ljudsku akciju. Kako bi zadovoljili svoje psihološke funkcije, ali i društvene, ljudi obavljaju različite volonterske aktivnosti, potaknuti različitim motivima. Psiholozi Clary i Snyder, na temelju funkcionalne teorije i rezultata svojih istraživanja identificirali su 6 osobnih i društvenih funkcija koje se ostvaruju kroz volontiranje, odnosno motive i razloge zbog kojih ljudi volontiraju, ali i da se teorijom motivacijskih funkcija naglašava kako je potrebno razumjeti i procijeniti potencijalne volontere tako da se njihov angažman sagleda upravo kroz tih šest motivacijskih funkcija: zaštite, vrijednosti, karijere, društva, razumijevanja i poštovanja (Clary, Snyder, 1999, str. 156-159).

Motivacijska funkcija zaštite odnosi na one motive za volontiranje kojima osoba želi umanjiti negativne osjećaje odnosno krivnju te traži bijeg od osobnih negativnih osjećaja uz identifikaciju osobnih problema. Takvoj osobi volontiranje je bijeg od vlastitih problema. S druge strane funkcija vrijednosti određena je altruističnim osjećajima pojedinca i posebno je iskazana prema članovima zajednice koje se smatra manje sretnima, osoba volontira da bi pokazala svoje vrijednosti i humanitarnost. Steći iskustva koja će pomoći pri zapošljavanju i razvoju karijere, upravo se odnosi na funkciju karijere gdje je motiv za volontiranjem povezan s razvojem poslovne karijere. Funkcija društva kao motiv identificira povezanost s društvom drugih ljudi, posebno prijatelja, nova poznanstva uz želju za jačanjem osobnih socijalnih kontakata i mreža. Prilika za usavršavanje osobnih kompetencija te stjecanja novih iskustava kroz volonterski rad obilježja su funkcije razumijevanja. Posljednja, funkcija poštovanja odnosi se na to da volontiranje može pomoći osobi da izgradi sebe, da se osjeća sretnom i zadovoljnom, a ponajviše da se psihološki razvija (Glavinić, Čačija, 2018, str. 6).

Autori Judy Esmond i Patrick Dunlop kroz svoj istraživački projekt razvili su proširenu skalu motiva za volontiranje. Naveli su kao motive vrijednosti, prepoznavanje, društvenu interakciju, reciprocitet, reaktivnost, samopoštovanje, društvo, razvoj karijere, razumijevanje te zaštitu (Esmond, Dunlop, 2004, prema Begović, 2006, str. 11).

Važno je istaknuti da se motivacija za volontiranjem razlikuje od motivacije za nekom drugom aktivnošću u kojoj će pojedinac za svoj rad dobivati neku naknadu. Pojedinci biraju one aktivnosti za koje smatraju da će na najbolji način zadovoljiti motive zbog kojih žele volontirati (Houle, Sagarin, Kaplan, 2005, str. 337). Zapravo, može se utvrditi kako pojedinci svjesno ulaze u volonterske aktivnosti onda kada znaju zašto žele volontirati i ponašaju se tako da kroz tu aktivnost zadovolje svoje potrebe. Razlozi volontiranja uvijek su individualni, i kada proizlaze iz vlastitih interesa, rezultat volontiranja dovodi do zajedničkog nesebičnog cilja, kada su interesi drugih ipak stavljeni iznad svojih.

6. POSLJEDICE VOLONTIRANJA

Volontiranje je postalo sve popularnija aktivnost, trend, koji nosi pozitivnu društvenu promjenu, no treba naglasiti da i ono nosi svoje posljedice. Mladi ulaze u svijet volonterstva, ne znajući da volontiranje ima svoje pozitivne, ali i negativne posljedice. Stoga je važno na početku naglasiti budućim volonterima da svaki rad ima posljedicu. Ponekad, mladi nisu svjesni svih mogućnosti volonterskog rada te kako bi se moglo dogoditi da im se neka volonterska aktivnost, akcija, negativno ureže u pamćenje, ali također da to nije razlog da se prestanu baviti volontiranjem. Potrebno je naglasiti mladima, odraslima i starijima koji se bave volontiranjem ili imaju želju volontirati kako su zapravo oni ti koji svojim volonterskim radom pridonose borbi za mir, ali i održivom ljudskom razvoju.

6.1. Dobrobiti volontiranja

Današnji, užurbani način života, rijetko nam pruža priliku pronaći vremena za sebe ili druge, no kada se pronađe vrijeme, pojedinci ga iskoriste volontirajući. Volontiranje samo po sebi pruža mnogo dobrobiti. Volonteri se većinom odlučuju na volontiranje jer uživaju u tome, uživaju u pomoći drugima, ali uživaju i u provođenju različitih aktivnosti prilikom volontiranja. Tijekom volontiranja, volonteri se imaju priliku susresti s nizom različitih vrijednosti poput razumijevanja, tolerancije, solidarnosti, ali i osobnog i društvenog razvoja. S obzirom na to da se volontiranje temelji na slobodnoj volji pojedinca, postoje i tri razine u kojima se očituju rezultati i posljedice volonterskog rada. Prva razina u kojoj se očituju rezultati, odnosno posljedice volontiranja je razina osobnog razvoja.

6.1.1. Osobni razvoj

Osobni razvoj pozitivna je posljedica volonterskog rada te je mladima od velike važnosti za njihov budući život. Kroz volontiranje, mladi razvijaju samopoštovanje, ali i nove kompetencije koje će im pomoći tijekom karijere, sklapaju brojna nova poznanstva, no uza sve to, osjećaju se korisnima, a kada se osjećaš korisnim tada si i sretan. Volontiranje, također ostavlja snažan dojam na mlade, ponajviše iz razloga jer počinju prihvaćati sebe i druge, uče se odgovornosti, razvoju samokontrole, razvoju tolerancije prilikom timskog rada, ali pronalaze i unutarnju motivaciju (Ćavar, Pavić, Racz, 2018, str. 144). Mladima je potrebno kroz školovanje isticati dobrobiti volontiranja, potrebno im je pokazati kako volontiranjem ne stječu samo nove prijatelje, već da volontiranjem povećavaju i kvalitetu odnosa sa svojim učiteljima, nastavnicima, možda i budućim kolegama (Pavlović, Karlović, Morić, 2015, str. 8). Važno je

informirati ih na sve moguće načine o volontiranju i dobrobitima volontiranja, potaknuti ih da se uključe u volontiranje jer time zasigurno dobivaju priliku stjecanja radnog iskustva, ali i konkuriranju na tržištu rada (Maškarin Ribarić, Dadić, Nađ, 2014, str. 434). Informirati mlade o volonterskom radu možemo putem predavanja, radionica, volonterskih klubova u školi, ali i izvan škole, putem oglasa i slično.

Kontinuiran rad na sebi, na poboljšavanju i usavršavanju svojih kompetencija zapravo potiče osobni razvoj, čitav život učimo, razvijamo se, usavršavamo postojeće. S obzirom na današnju situaciju u svijetu, ljudi trebaju biti u korak s vremenom, tehnologijom i trendovima, jer učenje ne prestaje završavanjem škole ili fakulteta, učenje se nastavlja kroz život.

6.1.2. Rješavanje konkretnih problema

Mladi zapravo pridonose volontiranju i njegovoj rasprostranjenosti s obzirom na to da se ponašanje preslikava. Govorimo „kakav otac, takav sin“, sve što netko napravi, morao je prije vidjeti od nekoga, tako i svi ljudi. Sve više primjećujemo da volontiranje mladih razvija i socijalno osviještene građane koji sami preuzimaju inicijativu i počinju volontirati. Građani postaju svjesni potreba svoje zajednice te mogućnosti kako joj se priključiti, odnosno biti dio nje. Rješavanje konkretnih problema koje se očituje kroz globalne ili lokalne volonterske akcije, druga je razina koja spada u posljedice volonterskog rada. Posljednjih nekoliko godina zahvatile su nas katastrofe u kojima je pojedinac pojedincu bio jedina pomoć. Pružanje pomoći u područjima pogođenim potresom, poplavama, prirodnim katastrofama zapravo spada u aktivnosti rješavanja konkretnih problema. No, nisu samo to aktivnosti koje provode volonteri, već postoje i mnoge druge, kao što su obnova i uređenje javnih prostora, očuvanje prirodne kulture, povijesne baštine, pomoć u organizaciji kulturnih događaja i manifestacija te akcije čišćenja i rada na zaštiti okoliša. Društveni rad s marginaliziranim skupinama, rad s djecom s posebnim potrebama, rad na promicanju ljudskih prava, pružanje pomoći starijim i nemoćnim osobama, siromašnima, invalidima također su aktivnosti u kojima sudjeluju mnogi mladi, ali i stariji kako bi stekli nova znanja i vještine ili tek iskoristili višak slobodnog vremena. Na kraju, pružanje pomoći u školama, vrtićima, bolnicama te drugim zdravstvenim i socijalnim ustanovama aktivnosti su putem kojih mladi imaju najviše prilike steći iskustva.

Volonterske aktivnosti, zapravo su glavni pokretač sve većih demokratskih promjena i razvoja nekog društva, odnosno njegove zajednice. Cilj svih nabrojanih djelatnosti, odnosno aktivnosti je da se zajedničkim nastojanjima pridonese općoj dobrobiti zajednice, uz vidljive pozitivne pomake (Begović, 2006, str. 5).

6.1.3. Društveni razvoj

Društveni razvoj kao treća razina posljedice volonterskog rada, doprinosi samoinicijativnosti ljudi, utječe na razvijanje pozitivnog udruživanja te tako doprinosi općoj demokratizaciji društva i osnažuje civilno društvo (Begović, 2006, str. 5). Društveni razvoj odnosi se na poboljšanje dobrobiti svakog pojedinca u društvu kako bi mogao ostvariti svoj puni potencijal. Volonterski rad ima veliku ulogu u životu pojedinca, no sve ovisi kako tumačimo tu ulogu te kako ju prihvaćamo. Za mlade, volontiranje predstavlja odgojnu i obrazovnu ulogu, kroz stjecanje novih znanja i vještina, učenju odgovornosti, toleranciji, razvoju kritičkog mišljenja, ali i razumijevanju potreba društva, mladi izgrađuju sebe. Samim time, ono razvija samopouzdanje i samopoštovanje, a time i učinkovitije sudjelovanje u osobnom i društvenom životu. Volontiranje je snažan ekonomski doprinos društvu, zbog dobrovoljnog rada volontera, koji nije financiran niti od države niti od privatnog kapitala, ali i zbog izgradnje snažne i stabilne zajednice, koja potiče povjerenje i solidarnost. Volonterski rad doprinosi razvitku psihičkog zdravlja i povećava razinu sreće. Volonteri su sretniji i zdraviji od onih koji se ne bave dobrovoljnim radom (Ali, Khan i Zehra, 2016, str. 126).

7. METODOLOGIJA

7.1. Cilj

Cilj ovog istraživanja je ispitati mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja, kako doživljavaju iskustvo volontiranja te zainteresiranost studenata za volontiranje ovisno o aktivnostima.

7.2. Problemi

Prema definiranom cilju istraživanja formulirani su i problemi samog istraživanja:

Problem 1.: Postoji li statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol.

Problem 2.: Postoji li statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija.

Problem 3.: Postoji li statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na vrstu fakulteta.

Na temelju navedenih problema istraživanja izlaze i hipoteze istraživanja:

Hipoteza 1.: Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol.

Hipoteza 2.: Postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija.

Hipoteza 3.: Postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na vrstu fakulteta.

7.3. Uzorak

U provedenom istraživanju sudjelovala su 162 ispitanika (N=162) te se uzorak sastajao od studenata s 19 različitih fakulteta u Republici Hrvatskoj. U uzorku je sudjelovalo 132 (81.5%) ispitanika ženskog spola te 30 (18.5%) ispitanika muškog spola. S obzirom na dob ispitanika, rang započinje s 18 godina te završava s 32 godine. Broj ispitanika koji imaju 18 godina je 1 (0.6%), 19 godina ima 20 (12.3%) ispitanika, 20 godina ima 44 (27.3%) ispitanika, 21 godinu ima 27 (16.7%) ispitanika, 22 godine ima 17 (10.5%) ispitanika, 23 godine ima 21 (13%) ispitanik, 24 godine ima 19 (11.7%) ispitanika, 25 godina imaju 3 (1.9%) ispitanika, 26 godina imaju 5 (3.1%) ispitanika, 27 godina imaju 3 (1.9) ispitanika, 28 godina ima 1 (0.6%) ispitanik te 32 godine ima 1 (0.6%) ispitanik. S obzirom na godinu studija, frekvencija se proteže od 1.

godine do 5. godine studija. Od ukupnog broja ispitanika, 33 (20.4%) ispitanika pohađa prvu godinu studija, 62 (38.3%) ispitanika pohađa drugu godinu studija, 19 (11.7%) ispitanika pohađa treću godinu studija, 20 (12.3%) ispitanika pohađa četvrtu godinu studija te 28 (17.3%) ispitanika pohađa petu godinu studija.

Kao što je navedeno, ispitanici pohađaju 19 različitih fakulteta. Od ukupnog broja ispitanika, njih 104 (64.2%) pohađa Učiteljski fakultet, 13 (8.0%) ispitanika pohađa Pravni fakultet, 11 (6.8%) ispitanika pohađa Studij Fizioterapije, 8 (4.9%) ispitanika pohađa Tehnički fakultet, 6 (3.7%) ispitanika pohađa Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet, po 3 (1.9%) ispitanika pohađaju FOI (Fakultet organizacije i informatike), po 2 (1.2%) ispitanika pohađaju Agronomski fakultet, Fakultet strojarstva i brodogradnje, FER (Fakultet elektrotehnike i računarstva), Filozofski fakultet te po 1 (0.6%) ispitanik pohađa Ekonomski fakultet, Fakultet političkih znanosti, Fakultet prometnih znanosti, Krizni menadžment, Politehničko veleučilište, Prehrambeno – tehnološki fakultet, Veleučilište Baltazar, VVG (Veleučilište Velika Gorica) te Zdravstveno Veleučilište.

7.4. Instrument

Za istraživanje mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja formiran je anketni upitnik koji se sastoji od četiri dijela. Prvi dio upitnika odnosi se na sociodemografska obilježja ispitanika te informiranost o volonterskom radu i njegovoj važnosti, drugi dio na stavove studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja, treći dio na iskustvo volontiranja studenata te četvrti na zainteresiranost studenata o volonterskom radu.

Sociodemografska pitanja odnose se na spol ispitanika (muški/ženski), godinu studija (1./2./3./4./5.) i na vrstu fakulteta. Drugim dijelom upitnika utvrđivalo se mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja.

Prvi dio sastoji se od trinaest tvrdnji te su studenti u tom dijelu upitnika svoje mišljenje o volonterskom radu procjenjivali na skali Likertova tipa koja se sastojala od 5 stupnjeva (1 = u potpunosti se ne slažem, 2 = ne slažem se, 3 = niti se slažem, niti ne slažem, 4 = slažem se, 5 = u potpunosti se slažem).

U trećem djelu upitnika studenti su mogli izjasniti svoje iskustvo volontiranja na skali koja se sastojala od tri stupnja (1 = negativno, 2 = pozitivno, 3 = nemam iskustva), dok su u zadnjem odnosno četvrtom djelu upitnika mogli odgovoriti na pitanja koja su se odnosila na njihovu zainteresiranost i mišljenje o volonterskom radu.

7.5. Postupak istraživanja

Istraživanje je provedeno u mjesecu svibnju 2023. godine uz pomoć online anketnog upitnika preko aplikacije Google docs (Google forms). Početak anketnog upitnika objašnjava temu istraživanja i njezinu namjeru. Ispitanici su anonimno i dobrovoljno pristupili ispunjavanju upitnika koji je distribuiran preko društvenih mreža ili poslan na zajedničke mail adrese studenata.

7.6. Obrada podataka

Podatci su obrađeni uz pomoć softverskog programa za statističku obradu podataka, SPSS-a.

Za analiziranje su korišteni neparametrijski testovi. Odgovori na prvu hipotezu analizirani su *Mann Whitney U* testom, dok je za drugu i treću hipotezu korišten *Kruskal Wallis* test.

8. REZULTATI I RASPRAVA

8.1. Prikaz deskriptivnih podataka

Tablica 1. Prikaz deskriptivnih podataka (N=162)

	<i>f</i>	%	<i>N</i>
Spol			
Muško	30	18.5	162
Žensko	132	81.5	
Godine			
18	1	0.6	162
19	20	12.3	
20	44	27.3	
21	27	16.7	
22	17	10.5	
23	21	13.0	
24	19	11.7	
25	3	1.9	
26	5	3.1	
27	3	1.9	
28	1	0.6	
32	1	0.6	
Fakultet			
Agronomski fakultet	2	1.2	162
Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet	6	3.7	
Ekonomski fakultet	1	0.6	
Fakultet političkih znanosti	1	0.6	
Fakultet prometnih znanost	1	0.6	
Fakultet strojarstva i brodogradnje u Zagrebu	2	1.2	
FER	2	1.2	
Filozofski fakultet	2	1.2	
Fizioterapija	11	6.8	
FOI	3	1.9	
Krizni menadžment	1	0.6	
Politehničko veleučilište	1	0.6	
Pravni fakultet	13	8.0	
Prehrambeno tehnološki fakultet	1	0.6	
Tehnički fakultet	8	4.9	
Učiteljski fakultet	104	64.2	
Veleučilište Baltazar	1	0.6	
VVG	1	0.6	
Zdravstveno Veleučilište	1	0.6	
Godina studija			
1.	33	20.4	162
2.	62	38.3	
3.	19	11.7	
4.	20	12.3	
5.	28	17.3	

8.2. Prikaz deskriptivnih podataka (Likertova skala)

Tablica 2. Prikaz deskriptivnih podataka (Likertova skala)

Studenti-volonteri mogu pomoći u rješavanju problema lokalne zajednice			
1 – u potpunosti se ne slažem	0	0.0	162
2 – ne slažem se	8	4.9	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	36	22.2	
4 – slažem se	57	35.2	
5 – u potpunosti se slažem	61	37.7	
Volontiranje studentima omogućuje direktno učenje putem iskustva			
1 – u potpunosti se ne slažem	0	0.0	162
2 – ne slažem se	0	0.0	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	18	11.1	
4 – slažem se	49	30.2	
5 – u potpunosti se slažem	95	58.6	
Volontiranjem mogu više naučiti o problemima ljudi			
1 – u potpunosti se ne slažem	0	0.0	162
2 – ne slažem se	0	0.0	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	14	8.6	
4 – slažem se	44	27.2	
5 – u potpunosti se slažem	104	64.2	
Studenti bi se tijekom studija trebali usmjeriti samo na učenje			
1 – u potpunosti se ne slažem	62	38.3	162
2 – ne slažem se	61	37.7	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	31	19.1	
4 – slažem se	4	2.5	
5 – u potpunosti se slažem	4	2.5	
Studentima-volonterima može se povjeriti ozbiljan posao			
1 – u potpunosti se ne slažem	0	0.0	162
2 – ne slažem se	4	2.5	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	50	30.9	
4 – slažem se	64	39.5	
5 – u potpunosti se slažem	44	27.2	

Studenti-volonteri mogu pomoći u organizaciji i provedbi raznovrsnih aktivnosti na fakultetu			
1 – u potpunosti se ne slažem	0	0.0	162
2 – ne slažem se	1	0.6	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	17	10.5	
4 – slažem se	59	36.4	
5 – u potpunosti se slažem	85	52.5	
Volontiranjem se stvaraju nova poznanstva koja studentu mogu pomoći u poslu ili karijeri			
1 – u potpunosti se ne slažem	0	0.0	162
2 – ne slažem se	0	0.0	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	12	7.4	
4 – slažem se	43	26.5	
5 – u potpunosti se slažem	107	66.0	
Volontirati mogu svi bez obzira na socioekonomski status			
1 – u potpunosti se ne slažem	2	1.2	162
2 – ne slažem se	5	3.1	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	15	9.3	
4 – slažem se	32	19.8	
5 – u potpunosti se slažem	108	66.7	
Preporučio/la bih svakom studentu da se uključi u neke volonterske aktivnosti			
1 – u potpunosti se ne slažem	0	0.0	162
2 – ne slažem se	2	1.2	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	27	16.7	
4 – slažem se	53	32.7	
5 – u potpunosti se slažem	80	49.4	
Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite poslovne opcije			
1 – u potpunosti se ne slažem	0	0.0	162
2 – ne slažem se	5	3.1	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	34	21.0	
4 – slažem se	53	32.7	
5 – u potpunosti se slažem	70	43.2	
Volontiranje bi trebalo organizirati kroz nastavu kao redovni predmet			
1 – u potpunosti se ne slažem	12	7.4	162
2 – ne slažem se	25	15.4	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	61	37.7	

4 – slažem se	31	19.1	
5 – u potpunosti se slažem	33	20.4	
Volontiranje bi trebalo organizirati kroz nastavu kao izborni predmet			
1 – u potpunosti se ne slažem	5	3.1	162
2 – ne slažem se	9	5.6	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	34	21.0	
4 – slažem se	47	29.0	
5 – u potpunosti se slažem	67	41.4	
Profesori trebaju poticati studente na volontiranje na različite načine			
1 – u potpunosti se ne slažem	1	0.6	162
2 – ne slažem se	3	1.9	
3 – niti se slažem, niti se ne slažem	35	21.6	
4 – slažem se	50	30.9	
5 – u potpunosti se slažem	73	45.1	

U tablici 2. prikazani su deskriptivni podaci za Likertovu skalu s obzirom na broj ispitanika (N=162).

8.3. Prikaz iskustva studenata s volonterskim radom

Tablica 3. Prikaz iskustva studenata s volonterskim radom

Kako biste opisali vaše iskustvo volontiranja: Na fakultetu			
1 – negativno	7	4.3	162
2 – pozitivno	62	38.3	
3 – nemam iskustva	93	57.4	
Kako biste opisali vaše iskustvo volontiranja: Na fakultetu u organizaciji studenata			
1 – negativno	10	6.2	162
2 – pozitivno	44	27.2	
3 – nemam iskustva	108	66.7	
Kako biste opisali vaše iskustvo volontiranja: Na fakultetu u organizaciji fakultetskog osoblja			
1 – negativno	10	6.2	162
2 – pozitivno	38	23.5	
3 – nemam iskustva	114	70.4	
Kako biste opisali vaše iskustvo volontiranja: U lokalnoj zajednici (u mjestu studiranja)			
1 – negativno	8	4.9	162
2 – pozitivno	61	37.7	
3 – nemam iskustva	93	57.4	
Kako biste opisali vaše iskustvo volontiranja: U nekom drugom mjestu u Hrvatskoj			
1 – negativno	6	3.7	162
2 – pozitivno	64	39.5	
3 – nemam iskustva	92	56.8	
Kako biste opisali vaše iskustvo volontiranja: U inozemstvu			
1 – negativno	6	3.7	162
2 – pozitivno	11	6.8	
3 – nemam iskustva	145	89.5	

U tablici 3. su prikazani deskriptivni podaci za iskustvo ispitanika s volonterskim radom s obzirom na broj ispitanika (N=162).

8.4. Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol

Tablica 4. Prikaz rezultata mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol

Mišljenje - spol	<i>f</i>	<i>Mean Rank</i>	<i>Mann-Whitney U</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Žensko	132	88.97	994.500	1.2	0.4	-4.255	0.001
Muško	30	48.65					
Ukupno:	162						

Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol se statistički značajno razlikuje ($Z = -4.255$, $p < 0.05$). Prema navedenim rezultatima hipoteza 1. koja glasi da ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata s obzirom na spol se ne potvrđuje.

8.5. Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija

Tablica 5. Prikaz rezultata mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija

Mišljenje – različita godina studija	<i>f</i>	<i>Mean Rank</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
1. godina	33	76.82	2.7	1.4	4	0.908
2. godina	62	85.31				
3. godina	19	83.82				
4. godina	20	76.73				
5. godina	28	80.41				
Ukupno:	162					

Hipoteza 2. koja glasi da postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija se ne potvrđuje. To možemo zaključiti prema rezultatima Kruskal Wallis H testa ($df = 4$, $p > 0.05$).

8.6. Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na vrstu fakulteta

Tablica 6. Prikaz rezultata mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na vrstu fakulteta

Mišljenje – vrsta fakulteta	<i>f</i>	<i>Mean Rank</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Agronomski fakultet	2	21.25	13.8	4.0	18	0.043
Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet	6	100.75				
Ekonomski fakultet	1	109.00				
Fakultet političkih znanosti	1	70.50				
Fakultet prometnih znanost	1	91.00				
Fakultet strojarstva i brodogradnje u Zagrebu	2	41.25				
FER	2	81.25				
Filozofski fakultet	2	56.50				
Fizioterapija	11	62.82				
FOI	3	56.37				
Krizni menadžment	1	25.50				
Politehničko veleučilište	1	9.00				
Pravni fakultet	13	64.73				
Prehrambeno tehnološki fakultet	1	25.50				
Tehnički fakultet	8	42.81				
Učiteljski fakultet	104	92.11				
Veleučilište Baltazar	1	126.50				
VVG	1	91.00				
Zdravstveno Veleučilište	1	25.50				

Navedeni rezultati ($df = 18$, $p < 0.05$) nam pokazuju da je hipoteza 3. koja glasi da postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na fakultet, potvrđena.

U tablici 1. prikazani su deskriptivni podaci (N=162) vezani uz spol, godine, vrstu fakulteta i različitu godinu studija

Istraživanje je provedeno u svrhu saznanja mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja. Rezultati istraživanja pokazali su da se mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja razlikuje s obzirom na spol i vrstu fakulteta, dok s druge strane, rezultati istraživanja mišljenja studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja pokazuju da ne postoji statistički značajna razlika s obzirom na različitu godinu studija. Istraživanje je provedeno na temelju kvantitativne i kvalitativne metode.

Rezultati su pokazali da postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na spol, što je suprotno od postavljene hipoteze. S obzirom na to da omjer ispitanika prema spolu nije jednak ($\chi^2=132$, $M=30$), pitanje je koliko su ovi podaci pouzdani te bi li rezultati istraživanja bili drugačiji kada bi omjer ispitanika prema spolu bio jednako raspodijeljen.

Prema dobivenim rezultatima, mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na vrstu fakulteta se statistički značajno razlikuje, što potvrđuje postavljenu hipotezu. Očekivano je da postoji razlika s obzirom na vrstu fakulteta jer se fakulteti međusobno razlikuju te se na svakom fakultetu provodi drugačija nastava. Neki od fakulteta kao što su naprimjer Učiteljski fakultet, Pravni fakultet te Zdravstveno Veleučilište provode volontiranje unutar kolegija ili kao stručnu praksu, dok studenti na ostalim fakultetima možda i nemaju mogućnost volontirati unutar nekog od kolegija ili općenito te volontiraju izvan fakulteta. Također, postoje fakulteti koji uopće ne provode praksu volontiranja jer njihovo zanimanje to ne zahtijeva. Rezultati ove hipoteze su ispravni te smatram da ne može postojati mogućnost za drugačije rezultate s obzirom na navedene razloge.

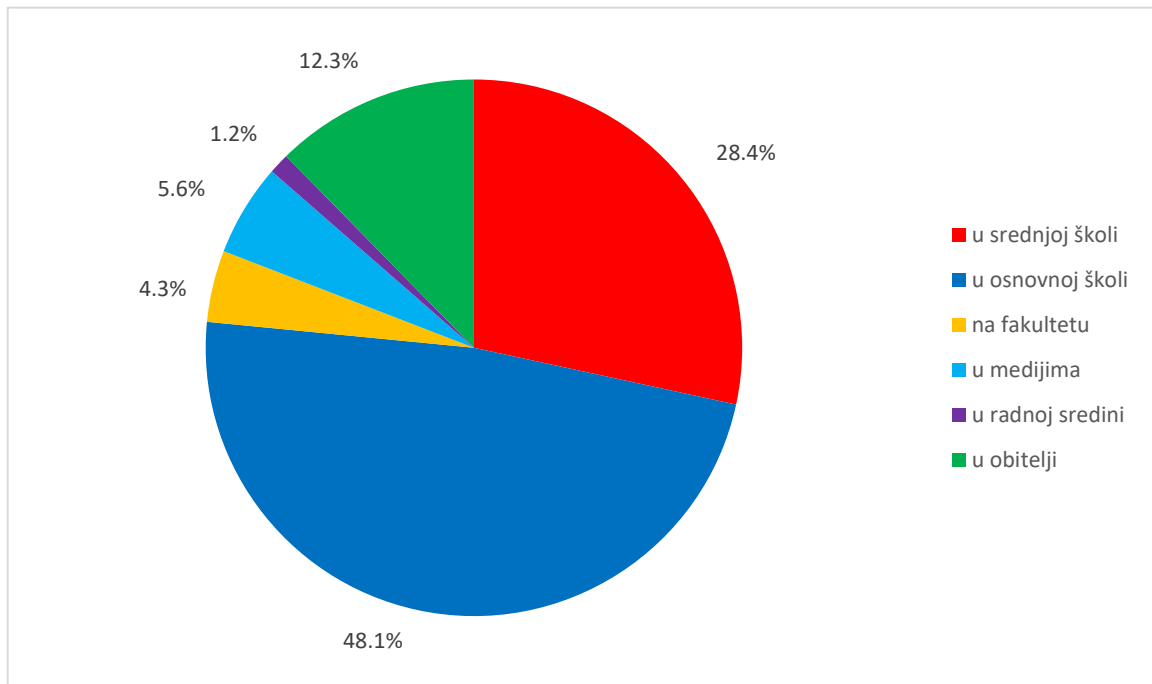
Rezultati istraživanja pokazali su da ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija, što je suprotno od postavljene hipoteze da postoji razlika. S obzirom na to da volontiranje nije prije bilo toliko poznato kao korisno u Republici Hrvatskoj, očekivao se rezultat da postoji razlika u mišljenju studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja s obzirom na različitu godinu studija. Većina studenata prve dvije godine fakulteta tek upoznaje sadržaj fakulteta i što ono sve nudi, ali i upoznaje sebe te se ne odlučuju na druge aktivnosti, dok se na sredini fakultetskog obrazovanja, odnosno na trećoj godini počinju

uključivati u različite aktivnosti fakulteta jer su sigurni što ih zanima te im pomaže u usavršavanju svojih kompetencija. Iz tog razloga bilo je za očekivati da će postavljena hipoteza biti potvrđena, a ne suprotna. S obzirom na to da je rezultat istraživanja suprotan od postavljene hipoteze možemo pretpostaviti da je volonterski rad prepoznat kao koristan u našoj zemlji, ali i da su neki od fakulteta uveli kolegij volontiranja ili praksu volontiranja već u samom početku studiranja te su studenti upoznati s tom aktivnošću. Isto tako, možemo pretpostaviti da su neki od studenata već od ranije dobi odnosno osnovno školskog ili srednje školskog obrazovanja upoznati s aktivnošću volontiranja te njihova dob ili godina studija neće imati nikakav utjecaj na mišljenje o volonterskom radu.

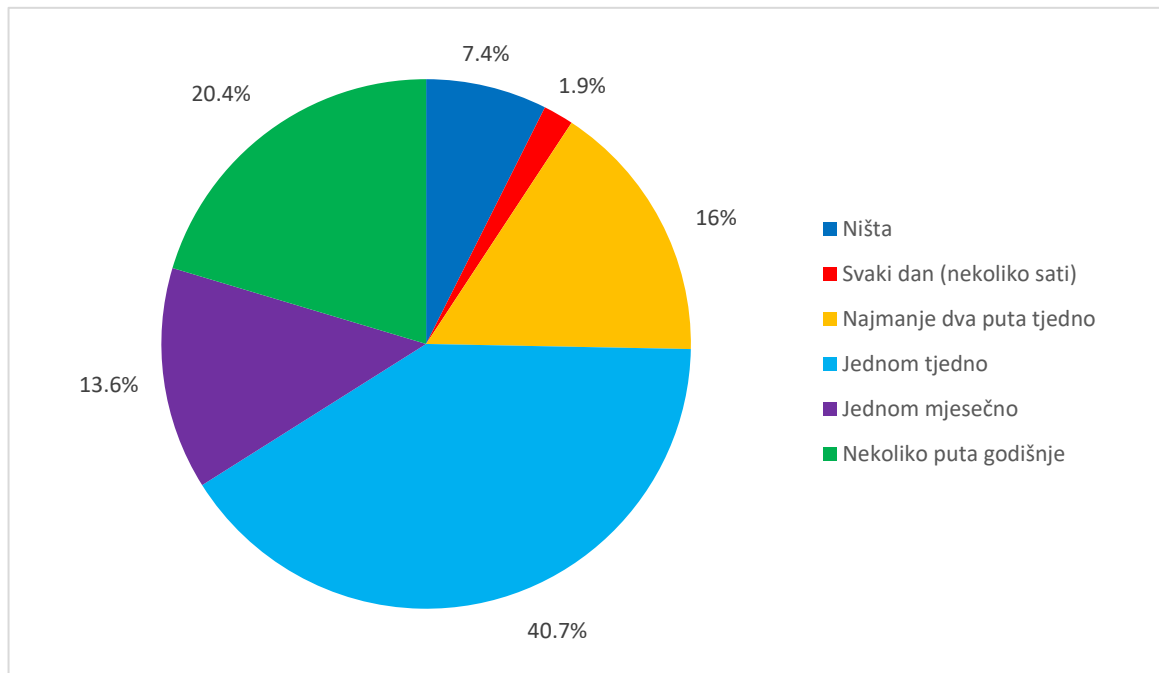
8.7. Analiza anketnog upitnika

1. Prve informacije o volontiranju dobio/la sam :

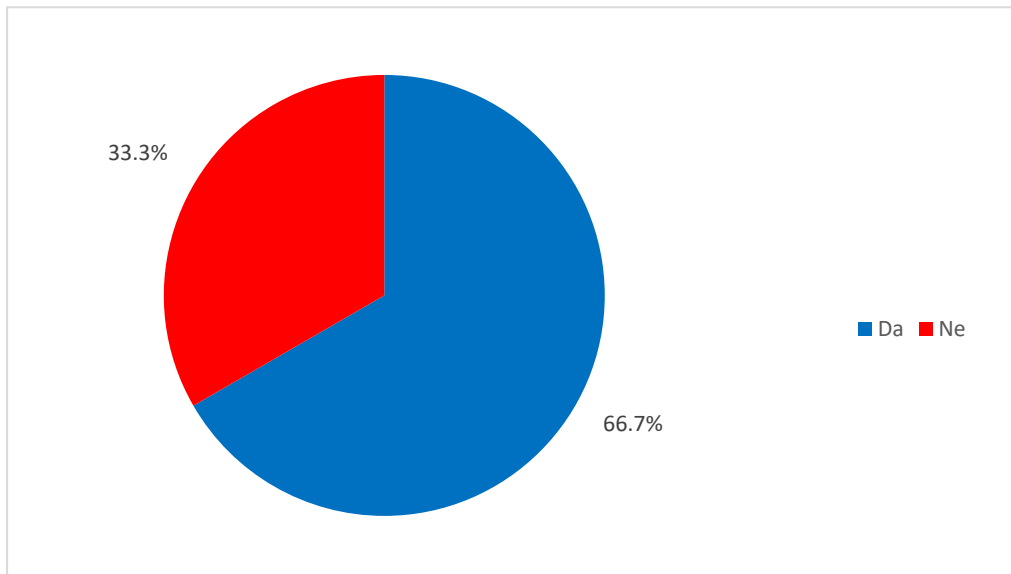
Grafički prikaz 1. Informiranost o volonterskom radu

2. Koliko vremena ste voljni izdvojiti za volontiranje?

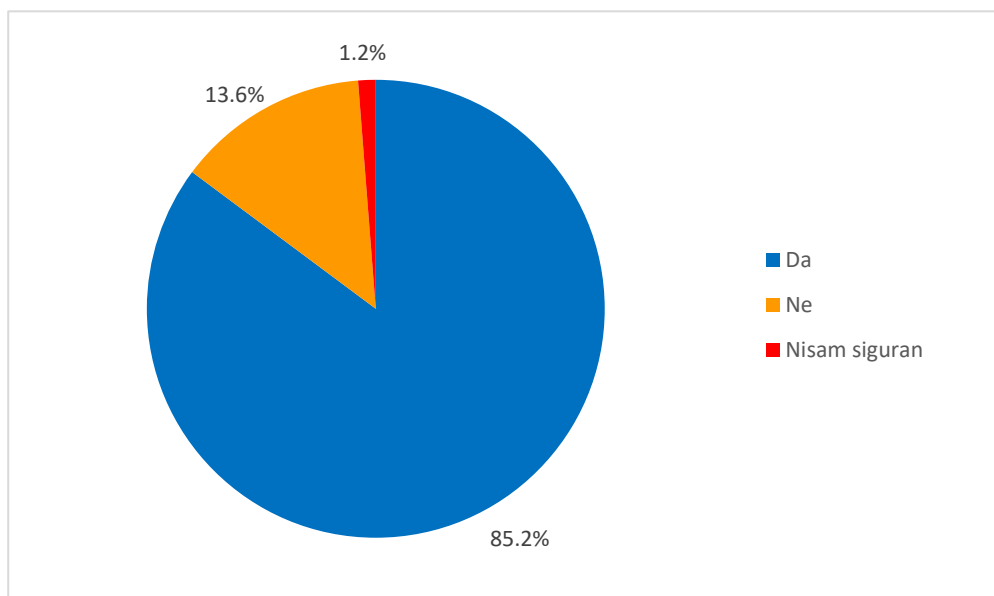
Grafički prikaz 2. Vrijeme za volontiranje

3. Jeste li za vrijeme studiranja dobili poziv za volontiranje?

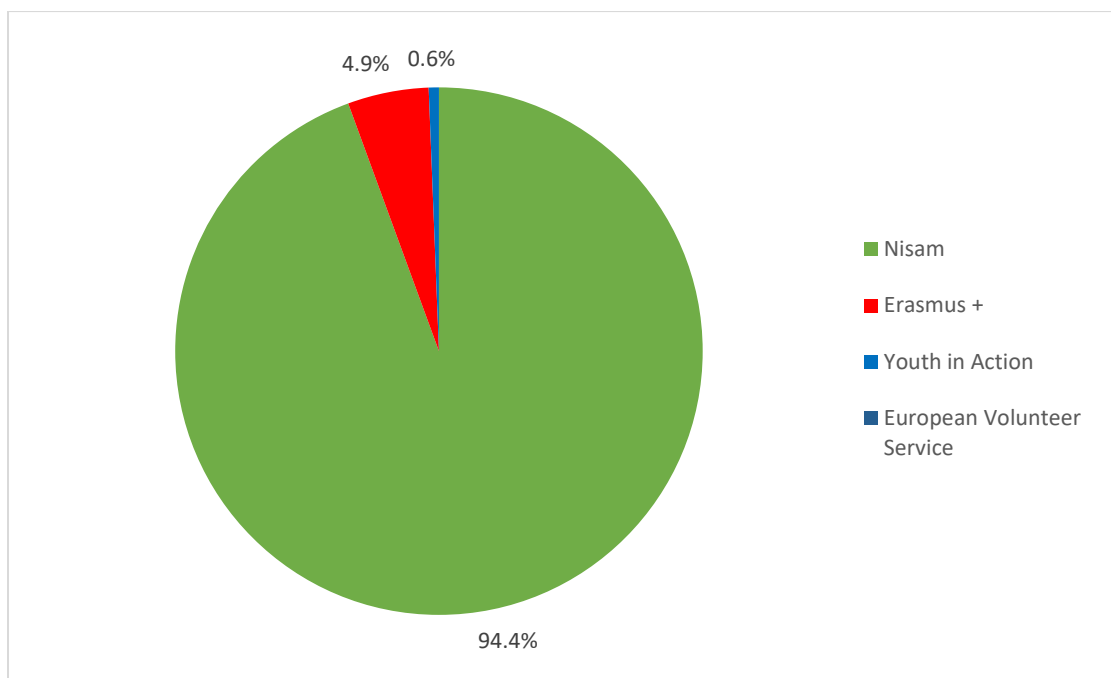
Grafički prikaz 3. Poziv na volontiranje

4. Smatrate li takvu inicijativu fakulteta važnom?

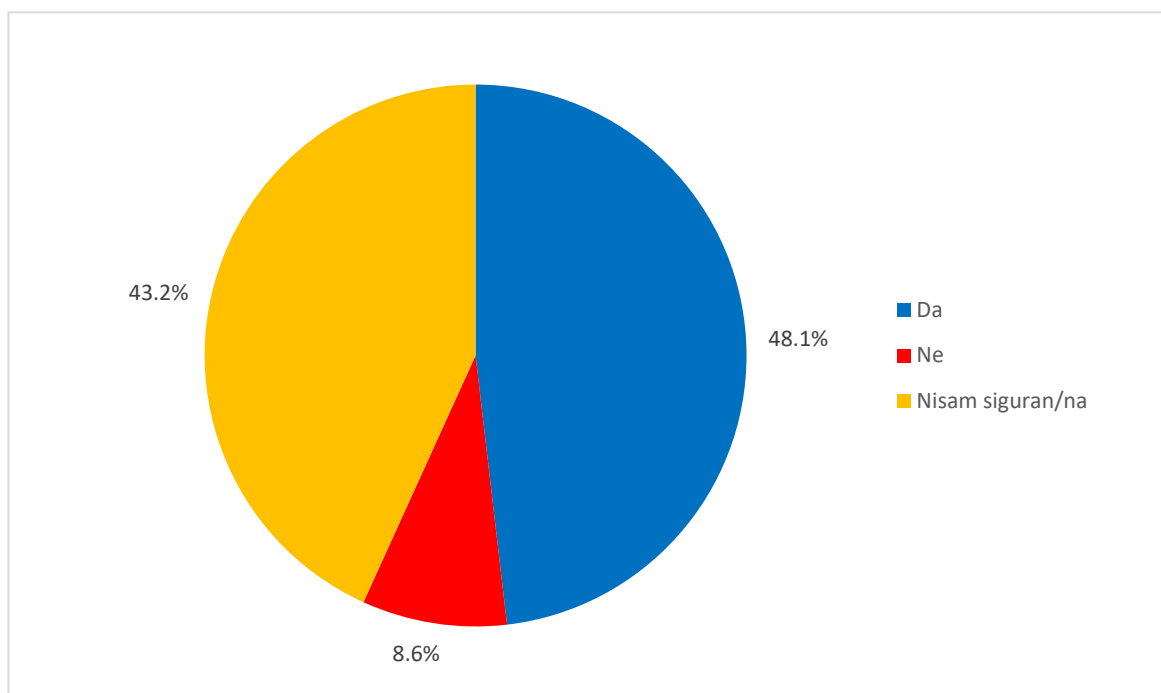
Grafički prikaz 4. Važnost inicijative fakulteta

5. Jeste li tijekom studiranja sudjelovali u nekom međunarodnom treningu za mlade?

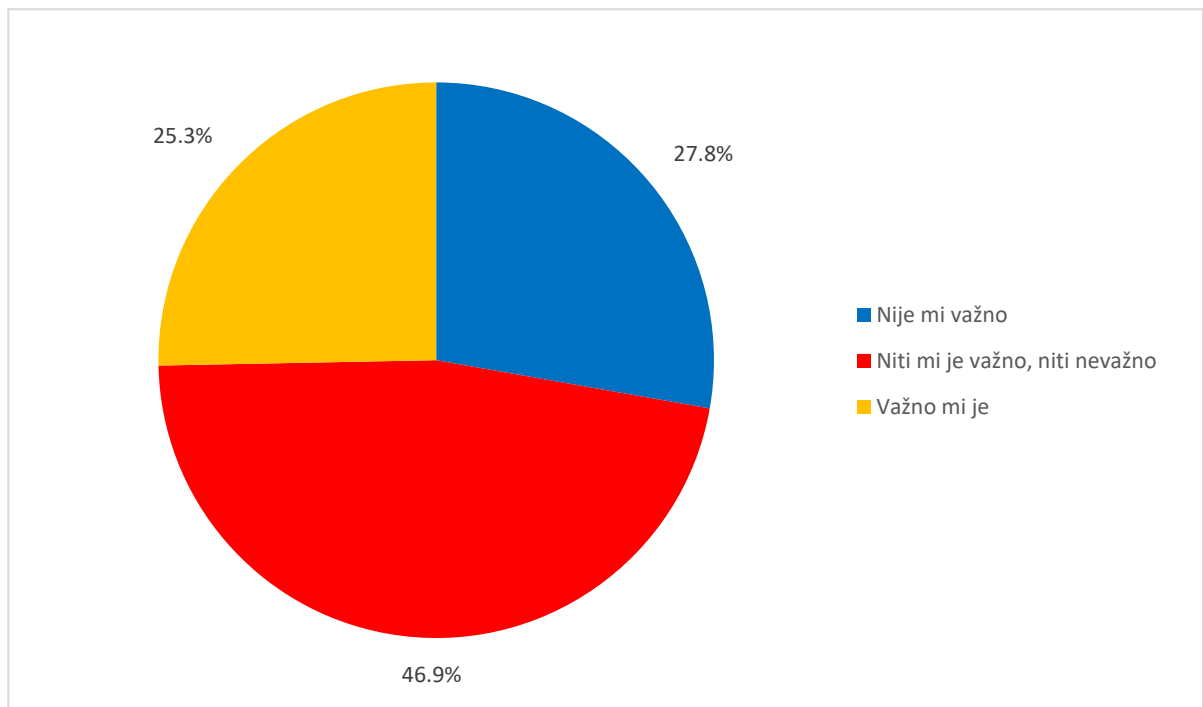
Grafički prikaz 5. Međunarodni trening za mlade

6. Planirate li se uključiti u volonterske aktivnosti za vrijeme studiranja?

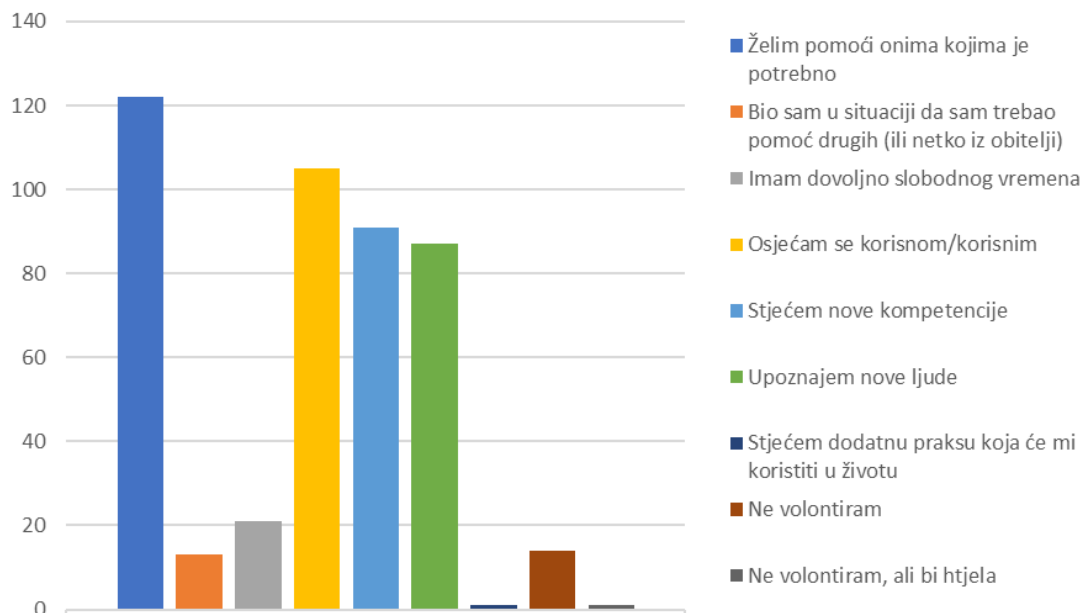
Grafički prikaz 6. Uključenost u volonterske aktivnosti

7. Koliko Vam je važno da su volonterske aktivnosti u koje se planirate uključiti povezane s područjem studiranja?

Grafički prikaz 7. Važnost volontiranja s područjem studiranja

8. Volontiram zato što: (moguće je više odgovora)

Grafički prikaz 8. Razlozi volontiranja

Rezultati provedene ankete pokazali su da 159 (98.1%) studenata zna što je volonterski rad, dok 3 (1.9%) studenata nije sigurno da zna što je volonterski rad.

Iz grafičkog prikaza 1. vidimo kako je najviše studenata, njih 78 (48.1%) prve informacije o volontiranju dobilo u osnovnoj školi, nešto manje studenata njih 46 (28.4%) u srednjoj školi te 20 (12.3%) studenata od obitelji. Njih 16 (11.1%) prve informacije o volontiranju dobilo je na fakultetu, u radnoj sredini ili iz medija. Grafički prikaz broj 2. prikazuje kako je 66 (40.7%) studenata voljno izdvojiti vrijeme za volontiranje jednom tjednom, njih na pola, odnosno 33 (20.4%) studenata nekoliko puta godišnje, 26 (16%) studenata najmanje dva puta tjedno, 22 (13.6%) studenata jednom mjesečno, dok njih 12 (7.4%) nije voljno izdvojiti vrijeme za volontiranje. Svega mali broj studenata, odnosno njih 3 (1.9%) voljno je izdvojiti vrijeme za volontiranje svaki dan po nekoliko sati. Grafički prikaz broj 3. prikazuje kako je 108 (66.7%) studenata tijekom studiranja dobilo poziv za volontiranje, a njih 54 (33.3%) nije. Također, iz grafičkog prikaza 4. vidimo kako njih 138 (85.2%) smatra takvu inicijativu fakulteta važnom, a manji broj odnosno njih 24 (14.8%) nije sigurno ili ne smatra takvu inicijativu fakulteta važnom. Iz grafičkog prikaza 5. vidimo kako 153 (94.4%) studenata nije sudjelovalo u nekom međunarodnom treningu za mlade, dok je njih 8 (4.9) sudjelovalo u programu Erasmus+, a samo 1 (0.6%) student sudjelovao je u programu Youth in Action. Iz grafičkog prikaza broj 6. vidimo kako se 78 (48.1%) studenata planira uključiti u volonterske aktivnosti tijekom studiranja, njih 70 (43.2%) nije sigurno, a samo njih 14 (8.6%) se ne planira uključiti u volonterske aktivnosti tijekom studiranja. Iz grafičkog prikaza 7. vidimo kako je 41 (25.3%) studentu važno jesu li volonterske aktivnosti u koje se planiraju uključiti povezane s područjem studiranja, njih 45 (27.8%) nije važno, dok njima 76 (46.9%) nije ni važno, a nije niti nevažno jesu li volonterske aktivnosti u koje se planiraju uključiti povezane s područjem volontiranja. Zadnji grafički prikaz 8. prikazuje razloge volontiranja studenata te vidimo kako studenti najviše volontiraju jer žele pomoći onima kojima je to potrebno, osjećaju se korisno, stječu nove kompetencije te upoznaju nove ljude. Iz navedenih odgovora zaključujemo kako je većina studenata upoznata s volonterskim radom, dio njih je i uključen u volonterske aktivnosti, ali nisu spremni odvojiti više vremena za volontiranje od jednom tjedno.

9. Gdje ste do sada volontirali?

Većina odgovora kod ispitanika bila je slična. Ispitanici su do sada volontirali u osnovnoj i srednjoj školi, na fakultetu u sklopu raznih projekata, udruga i humanitarnih akcija, u Crvenom križu, Crkvi, na sportskim događajima, u bolnicama, domovima za starije i nemoćne ili nezbrinutu djecu, u različitim centrima za djecu, mlade i obitelj, u pučkoj kuhinji, knjižnici, u različitim udrugama vezano uz djecu s posebnim potrebama, djecu s invaliditetom i slično, u raznim projektima vezane uz međunarodnu suradnju te u mjestu stanovanja.

10. U kojim područjima biste željeli volontirati?

Odgovori u ovom pitanju bili su različiti, ali ispitanici su se najviše opredijelili za područje s djecom, mladima i obiteljima, zatim za područje volontiranja sa životinjama, područje zdravstva, područje struke, područje Crvenog križa, područje školstva te umjetničko područje. Manji broj ispitanika istaknuo je da bi volio volontirati u područjima sporta, raznih projekata i u svom mjestu. Četvrtini ispitanika je svejedno područje volontiranja, ili ne zna odnosno nije sigurno u kojem području bi volontiralo.

11. Što bi trebala biti adekvatna nagrada studentu za volontiranje?

Kod ovog pitanja, ispitanici su se složili da se za volontiranje ne bi trebala dobiti nikakva nagrada, dok manji dio ispitanika smatra da bi trebali dobiti potvrdu o volontiranju, dodatne ECTS bodove, nagradu, opravdane izostanke s predavanja, pisanu preporuku za posao, ocjenu te oslobađanje od studentskih obaveza.

12. Osobni benefiti volontiranja?

Kod ovog pitanja ispitanici su za osobne benefite naveli stjecanje novih kompetencija, razvijanje i stjecanje iskustva, nova poznanstva, osobno zadovoljstvo, razvijanje empatije te razvoj i unaprjeđenje vlastitih vrijednosti.

9. ZAKLJUČAK

Na temelju ovog diplomskog rada, možemo zaključiti kako je volonterski rad aktivnost kojom se studenti bave tijekom svog fakultetskog obrazovanja. Većina studenata svoje volonterske dane započinje u osnovnoj školi te nastavlja dalje u srednjoj školi, na fakultetu, u radnoj sredini ili negdje drugdje. Važno je od najranije dobi poticati djecu na volontiranje kako bi i oni sami dalje poticali druge. No, ne samo zbog drugih, nego i zbog samih sebe, volontiranjem se stječu kompetencije koje nam trebaju kroz život, iskustva koja nas uče nečemu novom, upoznaju se novi ljudi koji nam mogu ostati prijatelji kroz cijeli život, no i mi se osjećamo korisnima. Nije važno, mladi ili stari, volontirati može bilo tko i bilo kada, isključivo mi sami biramo gdje želimo volontirati, koliko i kada. Postoje razne organizacije, udruge, projekti, manifestacije, ustanove u sklopu kojih se može volontirati. Volontiranje je između ostalog i uspomena koja ostaje za cijeli život, kao i u svemu što radimo postoje različita iskustva, no volontiranje je iskustvo koje pamtimo cijeli život i ne trebamo dopustiti da manje pozitivna iskustva utječu na ono u čemu istinski uživamo.

Rezultati provedenog istraživanja na temelju kvantitativnih i kvalitativnih metoda mogu koristiti za buduća istraživanja te se i na temelju tog istraživanja mogu odrediti smjernice. Prema dobivenim rezultatima, zaključujemo da se studenti bave volonterskim radom tijekom fakultetskog obrazovanja. Kao što je već prije navedeno, neki od fakulteta imaju kolegije unutar kojih se provodi volontiranje dok neki fakulteti imaju praksu volontiranja, pojedini fakulteti nemaju običaj poticanja studenata na volonterski rad jer njihova struka to od njih ne zahtijeva, no student može volontirati i izvan svog fakulteta. Studenti uglavnom nemaju iskustva ili imaju pozitivna iskustva što se tiče volontiranja u organizaciji fakulteta, na području lokalne zajednice, u mjestu studiranja ili u inozemstvu. Područje volontiranja studenata najčešće se odnosi na volonterski rad s djecom, starijima, životinjama, ali i sport, glazbu, različite projekte, manifestacije, udruge i slično. Studenti navode kako volontiranjem stječu nove kompetencije, razvijaju i stječu iskustva, nova poznanstva, razvijaju empatiju, unaprjeđuju vlastite vrijednosti, ali i sebi čine osobno zadovoljstvo te kako za volontiranje ne postoji nagrada, sama nagrada je upravo to što nam volonterski rad pruža. Manji dio studenata ne volontira i ne planira se baviti volontiranjem jer ne vidi svrhu besplatnog rada, što vjerojatno proizlazi iz činjenice da ne vide namjenu i mogućnosti koje pruža volonterski rad.

Potrebno je više promovirati volonterski rad kako bi i oni koji ne volontiraju vidjeli da volontiranje ima svrhu, možda kod pojedinaca neće ispuniti sve benefite volontiranja, ali

svakako će ispuniti dan i slobodno vrijeme, otkriti nešto novo te možda čak i uživati u nečemu što rade. Volonterski rad bi svakako trebalo poticati već od malih nogu, u vrtićima, osnovnima i srednjima školama, ali i lokalnim zajednicama kako bi mogli steći naviku pomaganja, ali i prenošenja volontiranja „s koljena na koljeno“. Pojedinač vlastitim iskustvom kroz volontiranje, može lakše sebi predočiti problem i poteškoću te promišljati o načinima kako ublažiti ili djelomično riješiti problem ili poteškoću. Također, to se ne odnosi samo na pojedinca već i na društvo u kojem živimo. Brojne volonterske akcije koje se provode pomažu u izgradnji boljeg društva i zajednice, stoga je važno prepoznati svrhu volonterskog rada te se uključiti u volontiranje.

"Rijetko nam se dogodi da nam se ukaže prilika za velika djela. Ali svijet je pun prilika za učiniti mala..." Sally Koch.

10. LITERATURA

1. Ali, S. B., Khan, N. A. i Zehra, A. (2016). Effect of volunteerism on mental health and happiness. *International Journal of Humanities and Social Sciences*, 5(2), 123-130.
2. Begović, H. (2006). O volontiranju i volonterima/kama. *Zagreb. Volonterski centar Zagreb*.
3. Clary, E. G., Snyder, M. i Stukas, A. A. (1996). Volunteers' motivations: Findings from a national survey. *Nonprofit and voluntary sector quarterly*, 25(4), 485-505.
4. Clary, E. G., i Snyder, M. (1999). The motivations to volunteer: Theoretical and practical considerations. *Current directions in psychological science*, 8(5), 156-159.
5. Čavar, J., Pavić, J., i Racz, A. (2018). Procjena stavova i zastupljenost volontiranja u srednjoškolskoj populaciji na području grada Vinkovaca. *Medica Jadertina*, 48(3), 143-156.
6. Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži. (2003). *Nacionalni program djelovanja za mlade*. Zagreb. Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
7. Ellis, S. J., Weisbord, A., i Noyes, K. H. (2003). *Children as volunteers: Preparing for community service* (Rev. ed.). Philadelphia, PA: Energize.
8. Forčić, G. (2007). Volonterstvo i razvoj zajednice. Sudjelovanje građana u inicijativama u zajednici. Istraživanje uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad. *Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART*.
9. Forčić, G. Čulum, B., Šehić Relić, L. (2016). KAKO IH PRONAĆI? KAKO IH ZADRŽATI? Menadžment volonterskih programa u neprofitnim organizacijama. *Hrvatska mreža volonterskih centara i Udruga za razvoj civilnog društva SMART*.
10. Forum za slobodu odgoja. (<https://fso.hr/projekti/skolski-volonteri/>) (Dostupno: 29.05.2023.)
11. Glavinić, J., & Najev Čačija, L. (2018). Marketinške aktivnosti neprofitnih organizacija u funkciji motivacije mladih na volontiranje. *Oeconomica Jadertina*, 8(2), 0-21.
12. Grad Zagreb, službene stranice. (<https://www.zagreb.hr/pravni-okvir-za-volontiranje-u-republici-hrvatskoj/19528>) (Dostupno: 29.03.2023.).
13. Hazdovac Bajić, N. (2014). *Moje slobodno vrijeme – istraživanje o volonterskom djelovanju kao načinu korištenja slobodnog vremena među dubrovačkim srednjoškolcima*. Volonterski centar Dubrovnik – projekt inVOLONTIRAMse!.

14. Houle, B. J., Sagarin, B. J. i Kaplan. M. F. (2005). A functional approach to volunteerism: Do volunteer motives predict task preference?. *Basic and applied social psychology*, 27(4), 337-344.
15. Hrvatski centar za razvoj volonterstva. (<https://www.hcrv.hr/>) (Dostupno:25.05.2023.).
16. Juričić, A. (2017). *Volonterka 37*. Zagreb. Vlastita naklada autorice.
17. Kotlar, V., i Bašić, S. (2010). Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u razvoju volonterstva u Hrvatskoj. *Acta ladertina*, 7(1).
18. Ledić, J. (2001). Biti volonter/volonterka? - Istraživanje uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad. *Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART*.
19. Medlobi, M, Friščić, K., Prgić Znika, J., Požgaj, J., Borić, I. (2021). Vodič za razvoj školske volonterske zajednice. Osnovne i srednje škole. *Volonterski centar Zagreb. Zagreb*.
20. Milošević, I. (2004). Volonterizam i javne institucije, *Podgorica: Asocijacija za demokratski prosperitet – Zid*.
21. Morić, D. (2021). Međunarodno volontiranje u odgojno-obrazovnim ustanovama. *Zagreb. Agencija za mobilnost i programe Europske unije*.
22. Pavlović, V., Karlović, A., i Morić, D. (2015). Knjiga dobrih ideja – školski projekti za razvoj kulture mira, suradnje i zajedništva, Zagreb. Forum za slobodu odgoja.
23. Pavlović, V., Munivrana, A., Roth, M., i Perak, J. (2017). Pokreni promjenu! - mladi u svijetu različitosti: vodič za škole. Zagreb. Forum za slobodu odgoja.
24. Pološki Vokić, N., Marić, i I., Horvat, G. (2013). Motivacija za volontiranje – jesu li motivacije za volontiranje vezane uz spol, osobnost i područje studiranja?. *Revija za socijalnu politiku*, 20(3), 225-252.
25. Pravilnik o državnoj nagradi za volontiranje, (NN, 106/07). (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_10_106_3100.html) (Dostupno: 24.05.2023.).
26. Pravilnik o sadržaju izvješća o obavljenim uslugama i aktivnostima organizatora volontiranja, (NN, 121/07). (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_11_121_3533.html) (Dostupno: 23.05.2023.).
27. Prgić Znika, J., Kordić, I., i Jeđud Borić, I. (2015). Menadžment volontera:priručnik za vođenje volontera i volonterskih programa. *Volonterski centar Zagreb. Zagreb*.
28. Ribaric, H. M., Dadic, L., & Nađ, M. (2014). Student volunteering-gender differences. *In Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija. Biennial International*

- Congress. Tourism & Hospitality Industry* (p. 421). University of Rijeka, Faculty of Tourism & Hospitality Management.
29. Roth, M., Pavlović, V., i Morić, D. (2015). Volonterska kuharica–Priručnik za pokretanje volonterskih programa u školi. In *Forum za slobodu odgoja. Zagreb*.
  30. Škopelja, S., Ivelja, N., Milinković D. (2004). *O volonterskom radu*. Split. Udruga – MI.
  31. Šehić Relić, L., Kamenko Mayer, J., i Kovačević, M., (Volonterski centar Osijek), Fabac, T., i Hauser, M., (Volonterski centar Rijeka Udruga za razvoj civilnog društva SMART), Matković, A., i Tešija, T. (Volonterski centar Split Udruga „MI“), Milinković, D., (Volonterski centar Split Udruga „MI“) – izdanje iz 2011. godine, Šimunković, G., (Volonterski centar Zagreb) – izdanje iz 2011. godine, Forčić, G., (Volonterski centar Rijeka Udruga za razvoj civilnog društva SMART) – izdanje iz 2011. godine. (2011). *Generacija za V. Zašto i kako organizirati volonterske programe u ustanovama odgoja i obrazovanja?* Volonterski centar Osijek.
  32. Šehić Relić, L., Kamenko, J., i Kovačević, M. (Volonterski centar Osijek), Prgić Znika, J., i Šprajc Pavelić, I., (Volonterski centar Zagreb), Forčić, G. (Udruga za razvoj civilnog društva SMART). (2014). *GENERACIJA ZA V, Priručnik o volontiranju za srednjoškolce*. Zagreb. Volonterski centar Zagreb.
  33. Šehić Relić, L., Kamenko, J., Kovačević, M. (Volonterski centar Osijek), Prgić Znika, J., Šprajc Pavelić, I., (Volonterski centar Zagreb), Forčić, G. (Udruga za razvoj civilnog društva SMART, Rijeka), Cek, M., Uršić Staraj, M. (Udruga Delta, Rijeka) (2019). *GENERACIJA ZA V, Priručnik o volontiranju za srednjoškolce*. Rijeka. Udruga Delta.
  34. Tešija, T. (2015). Volonterkovi savjeti: volonterska početnica za učenike osnovnih škola, 2. dopunjeno izdanje. *Udruga Mi. Split*.
  35. Volonterski centar u zajednici, Smjernice za uspostavljanje volonterskih centara i programa. (2009). *Zagreb. Volonterski centar Zagreb*
  36. Volonterski centar Zagreb. (<https://www.vcz.hr/nas-dosadasnji-rad-2/>) (Dostupno: 29.05.2023.).
  37. Volonterski klub Gimnazije Antun Gustav Matoš, Zabok. (<https://www.kzz.hr/marija-gebort-i-gimnazija-agm-najbolji--u-izboru-za-najbolje-volontere-u-2021-i-2022-godini>) (Dostupno: 27.05.2023.)
  38. Zakon o volonterstvu, (NN, 58/2007). (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_06_58_1863.html) (Dostupno: 29.03.2023.).

39. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o volonterstvu, (NN, 22/2013).
(https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_22_361.html) (Dostupno:
29.03.2023.).
40. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o volonterstvu, (NN, 84/21).
(https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_07_84_1558.html) (Dostupno:
29.03.2023.).
41. Zrno. J. (2013). Uključivanje volontera u nastavu. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 59(29), 385-396.

PRILOZI

Prilog 1. Anketni upitnik

1. Spol

- a) Muško
- b) Žensko

2. Dob

Odgovor:

3. Fakultet

- a) Učiteljski fakultet
- b) Pravni fakultet
- c) Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
- d) Filozofski fakultet
- e) Ostalo:

4. Godina studija

Odgovor:

5. Znete li što je volonterski rad?

- a) Da
- b) Ne
- c) Nisam siguran/na

6. Prve informacije o volontiranju dobio/la sam :

- a) u osnovnoj školi
- b) u srednjoj školi
- c) na fakultetu
- d) u obitelji
- e) u radnoj sredini
- f) u medijima

7. Gdje ste do sada volontirali?

Odgovor:

8. Koliko vremena ste voljni izdvojiti za volontiranje?

- a) Ništa
- b) Svaki dan (nekoliko sati)
- c) Najmanje dva puta tjedno
- d) Jednom tjedno
- e) Jednom mjesečno
- f) Nekoliko puta godišnje

9. Volontiram zato što (moguće je odabrati više odgovora):

- a) Želim pomoći onima kojima je to potrebno
- b) Bio sam u situaciji da sam trebao pomoć drugih (ili netko iz obitelji)
- c) Imam dovoljno slobodnog vremena
- d) Osjećam se korisnim/om
- e) Stječem nove kompetencije
- f) Upoznajem nove ljude
- g) Ostalo:

10. Jeste li za vrijeme studiranja dobili poziv za volontiranje?

- a) Da
- b) Ne

11. Smatrate li takvu inicijativu fakulteta važnom?

- a) Da
- b) Ne
- c) Nisam siguran/na

12. Jeste li tijekom studiranja sudjelovali u nekom međunarodnom treningu za mlade?

- a) Youth in Action
- b) Erasmus+
- c) European Volunteer Service
- d) Nisam
- e) Ostalo:

13. Molim Vas da pažljivo pročitate sljedeće tvrdnje te procijenite u kojoj se mjeri odnose na Vas:

1 - u potpunosti se ne slažem

2 - ne slažem se

3 - niti se slažem, niti ne slažem

4 - slažem se

5 - u potpunosti se slažem

- 1. Studenti-volonteri mogu pomoći u rješavanju problema lokalne zajednice
- 2. Volontiranje studentima omogućuje direktno učenje putem iskustva
- 3. Volontiranjem mogu više naučiti o problemima ljudi
- 4. Studenti bi se tijekom studija trebali usmjeriti samo na učenje
- 5. Studentima-volonterima može se povjeriti ozbiljan posao
- 6. Studenti-volonteri mogu pomoći u organizaciji i provedbi raznovrsnih aktivnosti na fakultetu
- 7. Volontiranjem se stvaraju nova poznanstva koja studentu mogu pomoći u poslu ili karijeri
- 8. Volontirati mogu svi bez obzira na socioekonomski status
- 9. Preporučio/la bih svakom studentu da se uključi u neke volonterske aktivnosti

10. Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite poslovne opcije
11. Volontiranje bi trebalo organizirati kroz nastavu kao redovni predmet
12. Volontiranje bi trebalo organizirati kroz nastavu kao izborni predmet
13. Profesori trebaju poticati studente na volontiranje na različite načine
14. **Molim Vas da pažljivo pročitate sljedeće tvrdnje te procijenite u kojoj se mjeri odnose na Vas: :**
- 1 - negativno**
  - 2 - pozitivno**
  - 3 - nemam iskustva**
- 1. Na fakultetu
  - 2. Na fakultetu u organizaciji studenata
  - 3. Na fakultetu u organizaciji fakultetskog osoblja
  - 4. U lokalnoj zajednici (u mjestu studiranja)
  - 5. U nekom drugom mjestu u Hrvatskoj
  - 6. U inozemstvu
15. **Planirate li se uključiti u volonterske aktivnosti za vrijeme studiranja?**
- a) Da
  - b) Ne
  - c) Nisam siguran/na
16. **U kojim područjima biste željeli volontirati?**
Odgovor:
17. **Koliko Vam je važno da su volonterske aktivnosti u koje se planirate uključiti povezane s područjem studiranja?**
- a) Nije mi važno
  - b) Niti mi je važno, niti mi je nevažno
  - c) Važno mi je
18. **Što bi trebala biti adekvatna nagrada studentu za volontiranje?**
Odgovor:
19. **Osobni benefiti volontiranja?**
Odgovor:

ŽIVOTOPIS

Valentina Čikan Penđak rođena je 20.02.1999. u Zagrebu, a živi u Preseki kraj Vrbovca. Prvi razred osnovne škole upisala je školske godine 2005./2006. Pohađala je Prvu osnovnu školu Vrbovec, sada Osnovna škola Krunoslava Kutena. Osnovnu školu završila je 2013. godine. Godine 2013. upisuje 1. razred srednje škole u Srednjoj školi Vrbovec, smjer ekonomist. Srednju školu završava 2017. godine. Nakon što je završila srednju školu, odlučuje se zaposliti u trgovini te godinu dana raditi. Godine 2018. upisuje Učiteljski fakultet u Čakovcu, smjer učiteljski studij, modul hrvatski jezik. Autorica u osnovnoj školi počinje povremeno volontirati u Crvenom križu, na Božićnim sajmovima u školi, članica je karitativno – stvaralačke udruge koja izrađuje nakit i glinene figurice čiji novac od prodaje ide u dobrotvorne svrhe, svake godine volontira na manifestaciji „Kaj su jeli naši stari“ u sklopu Udruge Ruka mira, Preseka te od 2013. godine postaje članica Dobrovoljnog vatrogasnog društva Brčevac u sklopu kojeg odlazi na vatrogasna natjecanja te volontira, članica je školskog i Crkvenog zbora te se bavi plesom.

Tijekom fakultetskog obrazovanja, volontira u sklopu projekta Ministarstva kulture i medija i Učiteljskog fakulteta, „Ruksak pun kulture“, udruge Učitelji za djecu, svako ljeto odlazi raditi na sezonu u trgovini, u međuvremenu u Dobrovoljnom vatrogasnom društvu Brčevac stječe funkciju blagajnice i nakon toga predsjednice Nadzornog odbora te volontira u Crvenom križu Novi Vinodolski. Voli provoditi vrijeme u prirodi te crtati. Volontiranjem se počela baviti već u osnovnoj školi te je od tada znala da će to biti još jedan hobi kojim će se baviti jer voli pomagati, upoznavati nove ljude, stjecati nova iskustva te biti korisna sebi i drugima.

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Valentina Čikan Penđak, izjavljujem da sam diplomski rad „Mišljenje studenata o volonterskom radu tijekom fakultetskog obrazovanja“ izradila samostalno služeći se provedenim istraživanjem i navedenom literaturom uz stručno vodstvo mentora doc. dr. sc. Gorana Lapata.

Potpis:
